

MAGASINET

KBH

NR 46 • SEPTEMBER 2009 • GRATIS

SHOPPING

Ure
Fra månedaling til japansk zen

TOP+FLOP

Kjeld Tolstrup
Kødhoveder i Købbyen

UPDATE

Længe leve Ladegårds Å
Projektet der ikke vil dø

DESIGN

Ny designzone
De tunge drenge hopper i haven

BYLIV

INGEN WEBERGRILL I VORES BY

- STORCENTRE OG TÆRTETILBUD KAN I OGSÅ GODT GLEMME

BYLIV

ALDRIG MERE SØNDAG

HVORDAN FÅR MAN LIV I DET NYE KØBENHAVN?

TILFLYTTERNE

NOVEMBER VARER 4 MÅNEDER

NORDMAND I KØBENHAVN

PORTRÆT

RUNE KLAN

TAGER PÆNT TØJ PÅ OG SNAKKER ALVORSORD

DFDS SEAWAYS PRÆSENTERER
ROCKCRUISE
MARYBELL KATASTROPHY
KISS KISS KISS
MARIA TIMM
DÚNÉ OG MANGE ANDRE

14 navne på plakaten. 180 billetter pr. koncert.
360 grader havudsigt. Tættere kommer du ikke på
en unik musikalsk oplevelse. Du kan rocke med fra
698,-* pr. person inkl. koncertbillet og to over-
natninger om bord. Tjek hele ROCKCRUISE
programmet på rockcruise.dk.

BYLIV **NY BYDEL PÅ VEJ 14**

Storcentre og provinsstemning bliver tromlet til fordel for baggårdshuse og toværelses lejligheder i Carlsbergs nye bydel. Vi har mødt tegnestuen bag Vores By.

PORTRÆT **RUNE KLAN 28**

Han bor i en nydelig villa, kører en funklende Audi og er med egne ord en tryllespaser. Mød Rune Klan til en snak om lufthavnsfamilier, angsten for ensomhed og den store magi.

BYLIV **ALDRIG MERE SØNDAG 40**

Hvordan får Københavns nye bydele liv og storbystemning frem for mennesketomme gader og søndagsatmosfære? KBH dykker ned i gryden med bydesign.

TILFLYTTERNE **NORSKE KRISTIN 54**

Så tal dog dansk! Kristin Staveli Pettersen undrer sig stadig når TV Avisen tekster bornholmere, og københavnere lynhurtigt slår over i engelsk hvis ikke man taler perfekt dansk.

28

KBHNYT	04
idéBANKEN	09
STEDET	10
TING OG LIV	22
DESIGN	36
KØBENHAVNERE	48
URE I BYEN	50
TOP+FLOP	58
MUSIK I KBH	62
FILM OG BØGER I KBH	64
KALENDER	66

14

40

38

54

**UPDATES
SEPTEMBER**

12 LADEGÅRDS Å
26 VALBY VANDKULTURHUS

PLETSKUD I NYHAVN

INDRE BY

SPORT

Hvem siger at sportskonkurrencer altid skal afholdes i kønsløse anlæg? Lørdag den 26. september rykker World Cup finalen i bueskydning ind i Nyhavn hvor de 16 bedste skytter i verden skal dyste om at ramme plet på skiver der er opstillet på en bro 70 meter ude i kanalen. Tidligere er World Cup finalen blevet afholdt ved Mayapan-pyramiderne i Mexico og i den Olympiske by Lausanne, så de spektakulære locations er ikke en nyhed.

• Verdens bedste bueskytter skal konkurrere om førstepladsen blandt bølgeskulp og historiske vingesus.

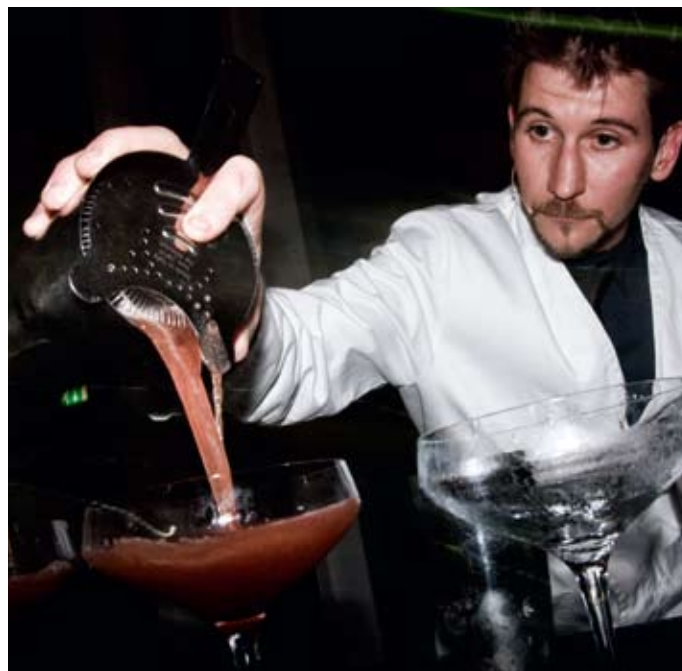

70 LYS TIL DAGMAR

VESTERBRO

FILM

Det var ellers ikke den nemmeste start på livet denne runde fødselar havde. Kort efter åbningen i 1939 blev Dagmar besat af Gestapo, kælderens brugt som torturlokale, og behandlingen var så hårdhændet at biografen måtte desinficeres to gange inden den kunne genåbne efter krigen. I dag er Dagmar kendt som biografen der fodrer kræsne københavnere med velvalgte film, og 70-årsdagen fejres med et retrospektivt filmeftår.

KØBENHAVNER-COCKTAIL

New York har sin Manhattan, Singapore sin Gin Sling, og nu har København fået sin egen signaturcocktail, en Copenhagen. Fem af byens bedste bartendere har konkurreret om at indkapsle smagen af København,

KØBENHAVN

BYLIV

og det var Gromit Eduardsen (billedet) fra cocktailbaren 1105 der ramte plet med sin blanding af Bols Genever, Cherry Heering Liqueur, friskpresset limejuice, sukkersirup og et stænk Angostura Bitters.

FRI FOR BILER - OG DOG

NØRREBRO

TRAFIK

Nu er Nørrebrogades limbo-skæbne langt om længe blevet afgjort: forsøget med at lukke gaden for biler på flere strækninger bliver permanent. En enkelt bilvenlig ændring er dog sneget sig ind, for busslusen ved Nørrebrohallen bliver åbnet for biler. Andre ændringer tæller bredere cykelstier hele vejen mellem Nørrebros Runddel og Søerne, og så bliver der indført hastighedsgrænse på 30 kilometer i timen. Og så kan københavnere glæde sig til en kønere Nørrebrogade da både cykelstier, fortove og vejbelægning skal *shines* op og give gaden et strøgræg.

KBHkort

PARISER-STEMNING

VESTERBRO

FORLYSTELSE

Det er ikke til at overse Axeltoivs nyeste tilflytter, Wheel of Copenhagen. Fra hver af de 36 lukkede gondoler i det 50 meter høje pariserhjul har man fantastisk udsigt over byen, aircondition, musik og samtaleanlæg. Men så bliver man også afkrævet pebrede 75 kroner for en voksenbillet. Pariserhjulet har tidligere prydet Concorde-pladsen i Paris, og skal efter planen videre til Bruxelles efter opholdet på Axeltoiv. København har nu fået lovning på pariserhjulet frem til 31. oktober og arbejder på tre måneders forlængelse.

DUR IKKE - VÆK

INDRE BY

BYDESIGN

Købmagergade er blevet lidt af en prøvekuld. Københavns Kommune er nemlig i gang med at teste ny belægning til gaden i et såkaldt prøvefelt. De sker i forbindelse med den store renovering af blandt andet Kulturvet, Hauser Plads og Købmagergade som går i gang næste forår. Under temaet "By for alle" vil man sikre en belægning der egnet for alle københavnere – uanset om de er ældre, svagtseende eller trækker en barnevogn.

STJERNEBRO TIL CHRISTIANSHAVN

INDRE BY

BRO

Byen skal have en ny bro, og den skal ikke tegnes af en hr. hvem som helst. Ifølge Politiken er det ingen ringere end Danmarks bedst sælgende kunstner, Olafur Eliasson, der skal slå stregerne til den nye bro der skal forbinde prome-

naderne foran Danisco og Nordea på Christianshavn. Det er overborgmester Ritt Bjerregaard der har taget initiativ til broen der anslået vil koste 25 millioner kroner.

■ Nu er der ingen undskyldning for at tage tidligt hjem. Nattaksten i metro og bus er nemlig forsvundet, så du ikke længere skal betale dobbelt op, når aftenen bliver til nat.

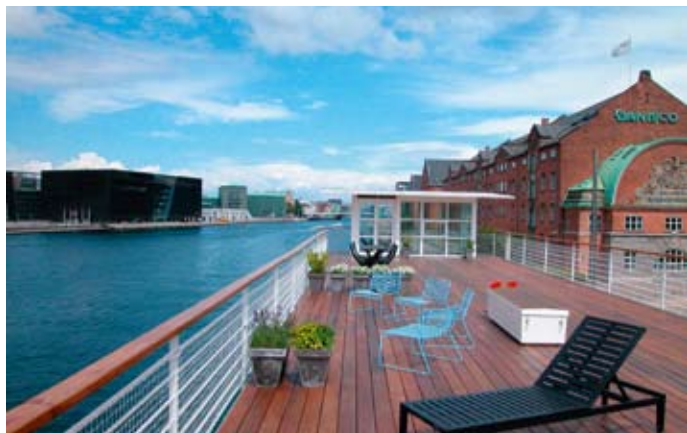
■ Ejerne bag restauranterne Madklubben og Den Anden har kastet deres kærlighed på Christianshavn. Nyeste skud på stammen er Tony's i Havnegade – et upræntiøst sted der serverer kødboller og andet godt i italiensk mafioso-stemning.

■ Er du til swingdans og 20'er-stemning, bør du smutte forbi Ideal Bars nye torsdagsklub, Klub Zoot Suit, hvor lindyhop og høje hestehaler står øverst på dagsordenen.

■ Sidste år donerede A.P. Møller-fonden 152 millioner kroner til fornyelse af Fælledparken, og første skridt på vejen – Dansepladsen hvor man kan danse på trægulv under åben himmel – står nu klar. A.P. Møller-fonden har igen den store pung oppe, og denne gang kommer det gamle Nyboder til gode. Forsvaret har nemlig fået 50 millioner kroner til renovering af området.

■ Arken har bygget ud, så den 5. september kan kunstmuseet altså åbne dørene til ekstra 1.100 kvadratmeter. De er gået til et udvidet indgangsparti, en skulptursal og nye undervisningslokaler.

HELDIGE TURISTER!

Nogle gange ville man virkelig ønske man var turist i København. Så havde man eksempelvis et virkelig godt argument for at indlogere sig på byens første hotelskib, Cphliving.

Beliggenheden ved Langebro er svært god, og hvis vejrguderne skulle unde os indian summer i år, ville der være al mulig grund til at nyde den på skibets attraktive soldæk.

INDRE BY

HOTEL

OP I PEDALERNE

KØBENHAVN

MOTION

Ja, ja – vi er københavnere er virkelig glade for at cykle, men er vi også klar til at hoppe i pedalerne på en søndag? Den 20. september bliver byen under navnet CSC Copenhagen Cycling omdannet til lidt af et cykelmekka hvor man kan deltage i fem forskellige cykelløb med afgang fra Christiansborg Slotsplads. Vælg for eksempel den afslappede udgave i form af en 25 kilometer lange sightseeing-rute som bliver ført an af chefpoliinspektør Per Larsen og ledsaget af politikortere.

TILTRÆNGT HAVNEBUS

HAVNEN

TRANSPORT

Langt om længe er Sluseholmen sluppet ud af den trafikale Bermudatrekant. I august måned åbnede en ny havnebuslinje der sejler fra Indre By og ud til det før temmelig isole-rede område. Det er Nettobådene der står for transporten, så en tur ud til den roste kanalby i Sydhavnen lugter lidt af havnerundfart. Havnebusen er tænkt som en midlertidig løsning indtil den planlagte bro mellem Sluseholmen og Tegholmen står klar om halvandet år.

KBH ApS

Kronprinsessegade 24
1306 København K

telefon 33 32 88 95
mail info@kbhmagasin.dk
web www.kbhmagasin.dk

Annoncer

DC Media
telefon 70 27 11 55
web www.dgmedia.dk

Abonnement

Oxygen
telefon 38 16 80 39
mail kbh@oxygen.dk
Eller bestil på www.kbhmagasin.dk
Pris pr. nummer 36,67 kr.

REDAKTION

CHEFREDAKTØR (ANSV.)
ADM. DIREKTØR

Anders Ojgaard
anders@kbhmagasin.dk

REDAKTIONSCHEF
REDAKTØR

Pernille Formsgaard
pernille@kbhmagasin.dk

REDAKTØR
MUSIK, FILM
OG BØGER

Henrik Nilsson
henrik@kbhmagasin.dk

ART DIRECTOR

Betina Sørensen
betina@kbhmagasin.dk

REDAKTIONSPRAKTIKANT

Kristine Boas Jacobsen

Skribenter

Frederik Bjørndal, Lise Carstensen, Cecilie Damgaard, Noe Habermann, Jesper Knudsen, Jonathan Kobylecki, Anne Ø. Laursen, Nanna Mogensen, Johanne Mortensen og Henrik Kruse Neumann.

Foto og illustration

Ty Stange, Michael Tonsberg og imarken/Jens Larsen

Forside

Rune Klan. Læs side 28. Foto: Ty Stange.

Tryk

AS Kroonpress

Oplag

32.000

Kontrolleret af
Dansk Oplagskontrol

Distribution

Kanon Distribution
KBH er gratis og kan findes på ca. 310 caféer, i butikker, biografer mv.

Udgivelsen er støttet af

CopenhagenX

MagAwards

Arets Magasin
2007

POLITIKEN
IBYEN

Arets Blad
2007

ISSN 1901-5038

Artikler eller illustrationer må ikke eftertrykkes uden skriftlig tilladelse fra KBH.

Vi har samlet 33 fede
arrangementer i en ny
gratis kalender, der
tager dig med ud
i Københavns
sensommer

Forkæl dine stedsanser
og oplev helt nye sider
af København.
Kom med ud og nyd
byen fra nye vinkler

BYLIV

09

Få en gratis kalender med de bedste
sensommeroplevelser i København
SMS KALENDER + dit navn og adresse til 1919
eller bestil din kalender på byoghavn.dk/byliv

Alm. sms-takst. Tjenesten udbydes via: By & Havn, Nordre Toldbod 7, 1013 København K, 3376 9800

BY&HAVN

OM SMILENDE PIGER OG SKUMMETMÆLKS-PUSHING

**“ HVIS ALLE FOLK ER SÅ PISSE-
VENLIGE I KØBENHAVN, SÅ GIDER
JEG IKKE TAGE TIL BUENOS AIRES.**

Jeg ved ikke om det er fordi jeg havde godt hår den dag. Men alle folk smilede til mig. Egentlig ville jeg have forsøgt at skrive nogle bevingede ord om hvordan man skaber nye, livlige bydele i København. Men så var det altså at jeg lige skulle ud og finde en bog i byen. Og alle smilede til mig.

Måske var det også fordi det var 27 grader og blå himmel den dag sidst i august. Men pyt nu med det. Det hele startede i Arnold Busck på Købmagergade hvor jeg spurgte en ekspedient, en pige i tyverne, om hun kunne hjælpe mig. "Jamen, det kan jeg da," svarede hun med hele tandsættet og viste mig i retning af den guidebog om Buenos Aires jeg var på udkig efter. Lidt senere skulle jeg igen bruge hendes hjælp. Og igen kneb hun øjnene lidt sammen på sådan en sød og imødekommende måde at jeg selv ikke kunne lade være med at stå og smile. Nåh. Vi fandt aldrig den bog, så jeg måtte videre.

I næste butik stod en mand midt trediveerne bag disken. "Hej, hej," sagde han med kildevandsklar venlighed i stemmen lige da jeg trådte ind ad døren. "Du siger endelig til hvis jeg kan hjælpe."

Heller ikke der var der dog gevinst, og jeg fortsatte. I tredje boghandel stod en kvinde i fyrrerne bag disken. Hun sagde ikke noget, men hun kiggede op på mig, og

hun kunne noget ret vildt med sin mund. Den blev trukket skævt op i den ene side, og øjnene åbnede sig lige en millimeter ekstra. Så transformerede skævheden i munden sig i en glidende bevægelse til et høfligt smil. På et splitsekund havde hun fortalt mig at hun var i godt humør og at jeg var meget velkommen til at spørge.

Well. Tredje sted var der heller ikke gevinst, men nu var jeg efterhånden også ved at være ligeglad. Hvis alle folk er så pisse-venlige i København, så gider jeg slet ikke at tage til Buenos Aires.

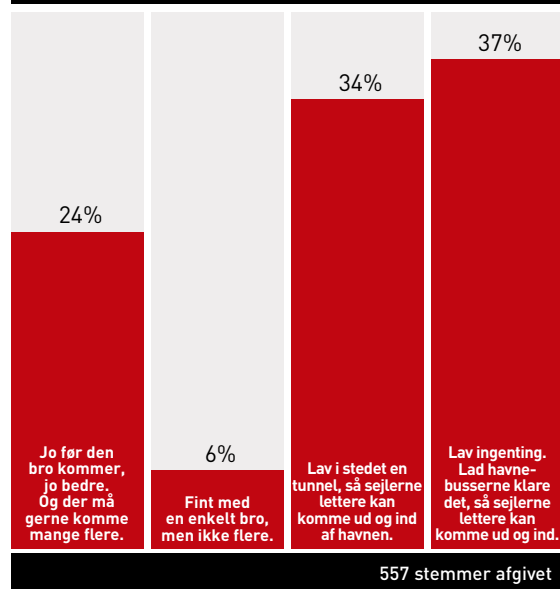
Det er de jo dog desværre ikke. Så langt fra. Men måske er der ved at ske noget. Jeg kan huske første gang hende den lille hiphop-tøs nede i 7-Eleven sagde "hav en god dag," efter transaktionen af en liter skummet var overstået. Jeg sagde "i lige måde," men syntes det hele var noget forlorent pis. Det var jo bare hendes boss, franchise-tageren, der havde instrueret hende i at fedte for mig, så jeg ville komme tilbage og købe nogle flere liter skummet. Men nu siger de det over det hele, jeg har vænnet mig til det, og det er sgu som om folk er begyndt at mene det. Københavns venlighed havde brug for en seriøs kick-start, men nu er det begyndt at smitte lidt. Folk finder ud af at de også selv bliver glattere af at være venlige. Og byen bliver livligere når der er venlighed i dens gader.

af Anders Ojgaard

JULI/AUGUSTS SPØRGSMÅL LØD

I øjeblikket er en arkitektkonkurrence i gang om en bro over havnen ved Skuespilhuset/Operaen. Hvilket udsagn passer bedst med din holdning?

AFSTEMNING

Bro sejlet ned af bus?

Den har længe været efterspurgt. Broen over til Operaen. Forbindelsen til Holmen der skal gøre det meget lettere for Puccini-elskere, studerende og almindelige, defilerende københavnere at bevæge sig mellem Indre By og den gamle flådestation. Men der har også været modstand. I Christianshavns kanaler ligger mange skibe og både der selvfølgelig mest er til glæde for ejerne, men som også bidrager med autentisk kanal-romantik. En bro ved Operaen vil besværliggøre adgang til Øresund, og derfor har bådejerne på Christianshavn hejst sejlet for at man i stedet laver en tunnel eller bare lader havnebusserne klare opgaven.

Vi spurgte hvad I mener, og cirka en tredjedel gennem afstemningen var hele 87 procent for at broen blev bygget. Pludselig kom der dog et massivt hop i antallet af stemmer – alle på at der *ikke* skulle bygges en bro. Redaktionen kan ikke tillade sig at konkludere på det usædvanlige forløb, men konstaterer at vores afstemninger i hvert fald ved én tidligere lejlighed er blevet voldsomt påvirket af interessegrupper der mobiliserer hinanden og deltager i stort tal.

SEPTEMBERS AFSTEMNING

HJÆLPER DET?

FN's klimatopmøde nærmer sig, og verden skal reddes. Men hjælper det overhovedet at gøre de småting man selv kan for at spare CO₂ hjemme i lejligheden? Hvilket udsagn passer bedst med din holdning?

- A** Ja, bestemt. Mange bække små, og enhver forandring starter med en selv.
- B** Noget gør det, men der skal primært ny teknologi og regler for udslip til.
- C** Det er uden betydning. Der skal ny teknologi til, og industrien og trafikken skal reguleres.
- D** Klimaet har det fint. Slap nu af.

Stem på www.kbhmagasin.dk

3

Det kan jo ikke gå godt hver gang, men nogle gange bliver der desværre truffet nogle rigtig uheldige beslutninger. Her redaktionens bud på tre grumme i Københavns historie.

KØBENHAVNSKE BOMMERTER

Vi skal have busser! De er moderne.

Med sporvejsborgmester Willy Bauer (SF) som primus motor dømmes kommunen i 1965 byens miljøvenlige sporvognsnet pensionsklart til fordel for dieselbusser der anses for 'moderne'. "Omstillingen til busdrift skete på baggrund af propaganda og en stemningsbølge," skrev direktøren for Sporvejselskabet år senere.

Vi skal ikke have sådan noget orientalsk noget.

Det var i 1954 at Jørn Utzon afleverede sit pagode-inspirerede bud til en konkurrence om en ny Langelinie-pavillion. I dommerkomiteen sad blandt andre Arne Jacobsen og Hans J. Wegner, og de valgte i stedet den meget mere firkantede bygning der står ved Langelinie i dag. Den er tegnet af Eva og Nils Koppel.

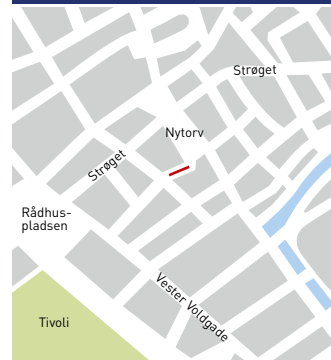

Finn Nørbygaard gør comeback i Tivolis Glassal.

Han afstedkom mange tragiske skæbner, rejseguiden Stein Bagger. Og mange flere er på vej i Tivoli. Finn Nørbygaard har mistet sine penge, så han går på turné igen, og Tivolis Glassal har ladet ham indlede sit comeback der i oktober. Hvis han absolut skal, så hold ham dog for guds skyld i provinsen.

KBH's navne

Slutterigade

I hegnet med fangevogteren

Der er godt nok ikke meget gade over Slutterigade, for her er hverken beboede huse, caféer eller forretninger. Men gaden bærer på en spændende fortid, for det var her byens gamle arresthus havde adresse.

Gaden har eksisteret siden 1400-tallet, men hvad gaden hed dengang melder historien ikke noget om. Først i starten af 1600-tallet hører vi navnet Svendegade opkaldt efter bysvendene, datidens svar på vor dages politibetjente. I 1664 skiftede gaden navn til Sluttergade opkaldt efter slutteren – a.k.a. fangevogteren. Og endelig i slutningen af 1700-tallet fik gaden sit nuværende navn.

Det gamle arresthus i Slutterigade blev opført i 1678, men i 1706 blev det erstattet af et nyt på den modsatte side af gaden. Det var nu ikke mordere eller psykopater der blev fængslet i arresthuset, men noget mere harmløse lovbydere. Arresthuset blev nemlig hovedsagelig benyttet som gældsfængsel, og det var ikke voldsomt strikse regler der blev håndhævet: Fangerne kunne modtage besøg udefra, og fangevogteren var ikke nærmed at traktere gæster og fanger med spiritus. En fangevogter tog endda en fange med på værtshus ude i byen og drak ham i hegnet. Vogteren slap dog med en advarsel.

I dag fungerer det gamle arresthus som anneks til byens domhus der holder til på Nytorv. Domhuset blev tegnet af C.F. Hansen og stod færdig i 1816. Mellem 1942-44 blev det ombygget, så det i dag kan huse retssale og kontorer.

I 2004 blev Slutterigade lavet om til gågade.

Cecilie Damgaard

IDÉBANKEN

Månedens idé af Steen Pedersen, Islands Brygge

SEND DIN IDÉ TIL debat@kbhmagasin.dk

Kør tivolitoget til Tivoli

Strøget midt i Middelalderbyen med bevaringsværdige bygninger og et rigt gade- og forretningsliv har været en af kvaliteterne i København siden jeg var ung. Der er, og har altid været, kulturelle indslag, skæve eksistenser og gadeopræden. Og populært er det, hvis man skal dømme ud fra de mange turister og danskere der fylder gågaden op hver dag.

Og hvor passer det mærkelige sorte tivolitoget der kører på Strøget så ind?

Det passer ikke til miljøet, det udtrykker ikke nogen respekt for de bevaringsværdige bygninger og bidrager ikke til gademiljøet – tværtimod. Det er uforståeligt at en sådan plat kommercialisering på Strøget bliver tilladt. Der kan da ikke være andre end ejeren der har glæde af dette monstrums platte undnyttelse af vores allesammens Strøget.

Henvi det til Tivoli eller til at køre langs Kalvebodsbrygge. Men ikke i Middelalderbyen. Ikke på Strøget, tak.

• Skal det såkaldte Thomastog fortsætte hen over Rådhuspladsen og køre ind i Tivoli i stedet for at køre på Strøget?

KBH sender to billetter til Empire Bio for månedens bedste, sjoveste, vildeste eller mest underlige idé.

EMPIRE BIO

**Bellahøj
Svømmestadion**
Bellahøjvej 1-3
Brønshøj

EKSTRAORDINÆR KLAPSAMMENMAD

Det gamle friluftsbad i Brønshøj er forvandlet til en svømmehal ud over det sædvanlige

Stilen er stram og stilren, men på ingen måde kold og uvelkommen. En åben trappe af betonklodser inviterer op til forhallen hvor der er udsyn over det planforskudte svømmestadion. Her bliver det mørke, støbeasfalterede gulv indrammet af store, lyse vinduespartier og betonflader der får taget til at svæve magisk over Bellahøj som en stor klapsammenmad af beton og opalglas.

”Det er nyt i forhold til Københavns Kommunes svømmehaller hvor man ellers har fliser alle steder,” fortæller Charlotte Topp som er daglig leder af Bellahøj Svømmestadion.

”Målgruppen er primært dem der gerne vil konkurrencesvømme eller svømme lidt mere ud over det sædvanlige. Hvor det gamle Bellahøj Bad var bygget som et rent friluftsbad til børnefamilier og unge, er det nye et decideret stadion rettet mod eliteidræt,” forklarer Charlotte.

Det er tegnestuen Arkitema der står bag Bellahøj Svømmestadion som huser Københavns første indendørs 50-meter-bassin sammen med to bassiner til udspring og leg.

”Hver svømmehal kan sit,” fortæller Charlotte. ”Hvor vi er meget sportsorienterede, så

er Emdrup og Sundby rigtige familiebade, Øbrohallen har wellness, Vesterbro motionscenteret og Hillerødsgade sportshallerne. Og så er der Frankrigsgade som er en god gammeldags badeanstalt.”

Brønshøjs første og største vartegn appellerer nu alligevel bredt: Den åbne hovedtrappe inviterer skatere til tricks og forbigående på hvil. Og næste år byder friluftbassinerne på en knaldrød rutsjebane og bølgende græslandskab med fyrretræ og bøgehæk. Og om føje tid frister en sund og økologisk café i foyeren med hvide Eames-designstole.

WORLD CUP-FINALE BUESKYDNING

WORLD CUP-FINALE BUESKYDNING NYHAVN, KØBENHAVN 26. SEPTEMBER 2009 KL. 10-17

Verdens bedste

præcision og intensitet

www.archerycopenhagen.com

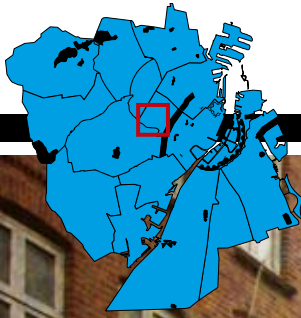

Illustration: 1:1 Landskab

• Idéen om at frilægge Ladegårds Å i Rantzausgade må simpelthen ikke dø. Det mener en privat gruppe der har sparket gang i projektet igen.

PRIVAT GRUPPE VIL ÅBNE Å

Håbet om at frilægge Ladegårds Å lever stadig. Nu vil en privat gruppe nemlig sparke gang i det projekt kommunen begravede i foråret. Pengene mangler dog stadig.

Til mange københavnernes store ærgrelse kunne KBH i april måned fortælle at Københavns Kommune havde droppet alle tanker om at frilægge Ladegårds Å der løber under Åboulevard. Planen var ellers at åbne åen gennem Rantzausgade og Borups Allé, men en forventet regning på op mod 500 millioner kroner, fik kommunen til at smække pengekasen i.

Men nu vil Miljøpunkt Nørrebro og tegnestuen 1:1 Landskab vække projektet til live igen.

”Den her idé skal bare ikke have lov at dø. Potentialer er simpelthen for stort til at man kan lægge sådan et projekt i graven,” siger landskabsarkitekt fra 1:1 Landskab, Jacob Kamp, der har lavet et nyt forslag til frilægning af åen.

ÅFAKTA

- Ladegårds Å løber i dag i et rør under Åboulevard fra Bispeengbuen til Søerne. Vandet i åen kommer fra Damhussøen, Utterslev Mose og Emdrup Sø.
- Københavns Kommune har vurderet at det vil koste op mod 500 mio. kr. at åbne Ladegårds Å.
- Nu vil Miljøpunkt Nørrebro og tegnestuen 1:1 Landskab vække ideen til live igen og arbejder på en realisering med støtte fra Naturfredningsforeningen og Rådet for Bæredygtig Trafik.

”Jeg ser forslaget som en generator der kan omdanne kvarteret til et ’lille Amsterdam’. Rantzausgade er jo en handelsgade, men et åbent vandløb vil skabe en helt anden atmosfære end vi kender fra Nørrebrogade. Det er vigtigt at holde fast i den rå Nørrebro-stemning,” siger Jacob Kamp.

Han tilføjer at Rådet for Bæredygtig Trafik og Naturfredningsforeningen officielt støtter op om det private projekt, og at gruppen ellers satses på at skaffe penge gennem fondsstøtte og midler til kvarterløft. Jacob Kamp er godt klar over at ’det bliver en kæmpe lang proces’, men han håber at hans tillægsplaner om at lede de stigende regnvandsmængder – der i øjeblikket belaster byens kloakker – ned i åen, kan lokke alternative investorer til projektet. ◀

DAGMAR 70 ÅR

Dagmar Teatret fylder 70 år, og det fejrer vi med udstilling samt en række prisvindende danske mesterværker.

Henning Carlsen

SULT intro ved Kim Skotte samt åbning af udstilling

Mandag den 21. september kl. 18.45

Politikens filmanmelder Kim Skotte introducerer tidligere Dagmardirektør Henning Carlsens gennembrudsfilm og fortæller om Dagmars plads i en filmanmelders hverdag.

SULT var nomineret til **de gyldne palmer i Cannes** og vandt bl.a. en **Bodil for bedste film. Derudover vandt filmens hovedperson Per Oscarsson bl.a. en Bodil og en Guldbagge samt prisen for bedste mandlige hovedrolle i Cannes.**

Dagmarhus og besættelsen

DE RØDE ENGE intro ved Per Mortensen

Mandag den 19. oktober kl. 18.45

Bopa-sabotøren Per Mortensen blev udsat for et „grundigt“ forhør i Dagmar i 1944.

Hør ham fortælle om dengang Dagmarhus var hovedkvarter for det tyske politi.

De Røde Enge vandt Grand Prize of the Festival i Cannes.

Carl Th. Dreyer

ORDET intro ved Dan Nissen, Det Danske Filminstitut

Mandag den 2. november kl. 18.45

Det Danske Filminstituts store Dreyer-samling er netop nu ved at blive gjort tilgængelig.

Hør områdedirektør på Det Danske Filminstitut, Dan Nissen fortælle om Dreyer og Ordet (1955), der regnes for et hovedværk i europæisk efterkrigsfilm.

Ordet vandt bl.a. en Golden Globe og Den Gyldne Løve i Venedig for bedste udenlandske film.

DAGMAR

Jernbanegade 2 · 1608 København V · www.kino.dk · tlf. 70 13 12 11

OPERA i biografen

Oplev ni nye operatransmissioner i verdensklasse fra The Metropolitan Opera i New York på biografens store lærred og med den optimale lyd.

Sæsonstart 10. oktober i Metropol (direkte transmission) og 1. november i Imperial.

TOSCA Puccini

AIDA Verdi

TURANDOT Puccini

HOFFMANNNS EVENTYR Offenbach

ROSENKAVALEREN R. Strauss

CARMEN Bizet

SIMON BOCCANEGRA Verdi

HAMLET Thomas

ARMIDA Rossini

The Met
ropolitan
Opera

Læs mere, bestil billetter og tilmeld dig nyhedsbrevet på www.operabio.dk

IMPERIAL

Ved Vesterport 4 · 1612 København V

METROPOL

Vesterbrogade 1 · 1620 København V

Da en medarbejder foreslog at tegnestuen Entasis skulle lave et udkast til Carlsberggrunden, syntes grundlægger Christian Cold at det var en fuldstændig sindssyg ide. Alligevel vandt de konkurrencen foran 210 andre forslag.

SERIE | ARKITEKTUR
DE TEGNER KØBENHAVN
ENTASIS

EN BYDEL

TIL DIG OG MIG

tekst Nanna Mogensen
foto Ty Stange

CARLSBERG-BYDELEN

Den nye bydel forventes færdig om ca. 20 år.

Området strækker sig over 33 hektar der ligger på Carlsbergs gamle produktionsarealer i Valby.

Entasis vandt konkurrencen om at tegne den nye bydel i 2007. Deres forslag hedder 'Vores Rum' som pendant til Carlsbergs slogan 'Vores Øl'.

Bydelen kommer til at rumme boliger, erhverv og kulturbygninger.

Der bliver bygget både eksklusive og billige boliger – bl.a. en del toværelses lejligheder.

De nye bygninger og byrum holdes små, for bygningernes gennemsnitsstørrelse må ikke overstige 4.000 m².

Bryghuspladsen, der bliver bydelens største uderum, kommer til at brede sig over et område svarende til halvanden gange Gråbrødre Torv.

Der åbner en ny S-togsstation i bydelen. Den forventes at blive en af Danmarks ti mest trafikerede stationer.

Allerede nu kan man komme ind på Carlsberg Besøgscenter i den nye bydel.

SERIE | ARKITEKTUR
DE TEGNER KØBENHAVN
ENTASIS

• Der kommer ikke nogen storcentre i Carlsbergbydelen. I stedet kommer der åbne pladser og et markedsområde.

Hvad skal der ske med den nye bydel på Carlsbergs gamle produktionsarealer i Valby? Christian Cold fra tegnestuen Entasis har klare visioner for området: Den nye bydel skal ikke kun være for hr. og fru friværdi, men også for ganske almindelige københavnere.

Klokken har kun lige passeret et, men en stormilende Christian Cold begiver sig uden tøven ud i dagens tredje interview. Først var det livsstilsmagasinet Monocle og derefter TV2 Lorry. Alle er tilsyneladende interesserede i at høre hvad der kommer til at ske i Københavns nye bydel på Carlsberggrunden.

Mens en af de ansatte fra arkitektfirmaet henter kaffe, bakker Christian Cold den store model af projektet hen på bordet. Den fylder meget – både fysisk og som identitetselement for tegnestuen. Men faktisk var det lidt af et tilfælde at bydelen overhovedet endte med at blive tegnet med Entasis' streger, fortæller Christian Cold:

”Vi var i gang med stort byggeprojekt i Ørestad, og alt tegnede lyst. Men så kom byggestoppet, og pludselig stod vi uden arbejde. I dén situation havde vi som virksomhedsledere tre måneders opsigelsespligt over for vores medarbejdere, så vi skulle lave et eller andet den sidste tid. Nogle foreslog at vi kunne tegne et udkast til Carlsberggrunden. Det anså jeg som en temmelig sindssyg idé da vores tegnestue ikke vidste noget om at bygge en by i den skala.”

FARVEL TIL CENTERMENTALITETEN

Men hvad der startede som et nødtvungen beskæftigelsesprojekt endte med at snuppe førsteprisen i den store arkitektkonkurrence om at bebygge de godt

• Den gamle bryggers have, der ligger lige ved de nyåbnede dansehaller, var indtil i foråret privat og lukket for offentligheden. Nu skal den integreres i "Vores By".

33 hektar mellem Valby, Frederiksberg og Vesterbro. Entasis bankede faktisk hele 210 andre forslag af banen undervejs.

"Paradoksalt nok mener vi som bygningskunstnere ikke at det er bygningerne der skal råbe højt i den nye bydel. Det er byrummene der skal være i fokus," siger Christian Cold og giver et eksempel:

"Vi prøver at trække de omgivne kvarterers identitet med ind på Carlsberggrunden. For eksempel bygger vi tættere ved grænsen til Vesterbro, men mere åbent mod Valby."

Det er meningen at Carlsbergområdet skal deles op i mindre byrum der får hver sin særlige identitet. Nogle byrum får en udpræget grøn profil, mens andre skal have et højt aktivitetsniveau hele døgnet. Der bliver også plads til et egentligt markedsområde, fortæller tegnestuechefen, mens hans fingre energisk danser fra den ene ende af projektmodellen til den anden.

"Der skal ikke være nogen storcentre i Carlsbergbydelen. Der kommer ikke noget med 'blåbærtærte på tilbud kl. 8', og 'Martin og Ketil underholder kl.13'. Alt

VORES CARLSBERG-PROJEKT ER LANGT HEN AD VEJEN EN INDIREKTE KRITIK AF ØRESTAD.

det må selvfølgelig gerne være der, men så bliver det altså på en åben plads og ikke i et center."

Hvad området kommer til at undvære i form af storcentre, får det til gengæld på kulturfronten. Carlsbergbydelen skal simpelthen bugne af kreative tilbud, forklarer Christian Cold, mens han for én gangs skyld læner sig tilbage i stolen.

"De eksisterende bygninger på Carlsberggrunden kan alle bruges til kulturelle formål, og det er kun fantasien der sætter grænser for ideerne. Det gamle kedelhus ville for eksempel være ideelt som koncertsal," siger Christian Cold drømmende, inden han ivrigt udbryder:

"Og kraftværket kunne så omdannes til tango-restaurant, museum eller svømmehal".

BAGGÅRDHUSE TIL MIDDELINDKOMSTER

De mange kulturplaner ligger dog et stykke ude i fremtiden. Bydelen forventes først færdig om cirka 20 år, men allerede nu bliver der taget de første spadestik til områdets boligbyggeri. Mere end 2.000 nye »

? "VORES BY" PÅ STANDBY

Tidligere på året droppede Carlsberg endegyldigt tanken om at udvikle den nye bydel. Det var ellers Carlsberg der tilsvarende stod for udviklingen af Tuborg Nord i 1990'erne.

Men nu vil bryggeriet hellere have penge i kassen end en by i baghånden, så de gamle produktionsarealer har længe været til salg.

Siden har rygterne stået på spring, mens de klare svar har været svære at få fat i. Har Carlsberg svært ved at finde investorer? Skrider den oprindelige tidsplan?

KBH fik direktør for Carlsberg

Ejendomme, Lars Holten, til at lægge hovedet på blokken. Og han svarer klokkeklart nej til begge spørgsmål.

+ 3 FEDE IFØLGE ENTASIS

- **Kunstindustri-** museets have Bredgade
- **Den Hvide Kødbý** Vesterbro
- **Stellings Hus** af Arne Jacobsen Gammeltorv

— 3 UFEDE IFØLGE ENTASIS

- **Saxo Bank** Tuborg Havn
- **Marmormølen** Nordhavn
- **Ørestad**

• Carlsberg skal have fart på, for Nordhavnen kan med sit kreative kvarter omkring Århusgade og den attraktive vandside blive en hård konkurrent, vurderer Christian Cold fra Entasis.

lejligheder skal det blive til – og ikke kun de dyre af slagsen.

”Det ville jo være et problem hvis det kun var det grå guld der havde råd til at rykke ind i bydelen. Det er vigtigt at der også bliver bygget kollegier og ungdomsboliger, og det har Carlsberg forpligtet sig til ved at indskrive i lokalplanen at 10 procent af boligerne skal være billige”, forklarer Christian Cold.

En af de bærende ideer hos Entasis er at genindføre baggårdshusene. Men ikke baggårdshuse a la 1930'ernes skummelmørke beskaffenhed vel at mærke. Christian Cold fortæller ivrigt at man sagtens kan bygge fine og tidssvarende baggårdshuse med udsigt til små grønne arealer der tilfredsstiller ethvert behov for lys og luft.

”Det bliver boliger der kan betales af dig og mig. I baggårdshusene bliver det ikke hr. og fru Webergill der rykker ind med deres tremillioners friværdi fra Farum. Det bliver mere almindelige mennesker, for det er super vigtigt at alle typer har mulighed for at flytte til området. Ellers bliver det en død bydel,” ræsonnerer Christian Cold.

Entasis' positive forhold til baggårdsbebyggelse kan måske skyldes at tegnestuen selv har til huse i en baggård i Indre By. I de lyst malede lokaler hersker en beroligende stilhed trods heftigt aktivitetsniveau hos stedets ansatte der alle sveder over skærme og tasta-

turer. Overalt er indretningen holdt i *douce* – nogle ville nok sige kedelige – farver, og trods udsigten til en meget lille baggård får man hverken fornemmelsen af at være mast eller celleforvaret.

Trods succesen med at tegne Carlsbergområdet er Christian Colds pande ikke helt rynkefri. Der er nemlig ét altoverskyggende problem med den nye bydel: tidsmangel.

”Alt afhænger nu af hvor dygtig Carlsberg er til at finde investorer der kan sætte gang i hjulene i området,” forklarer arkitektchefen.

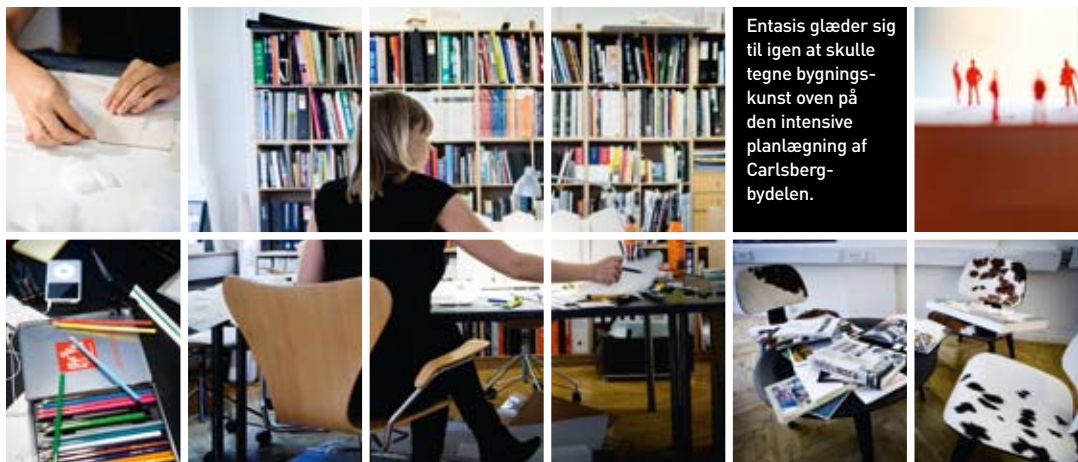
”Andre kan sagtens nå at overhale os indenom. Nordhavnen kan for eksempel få en kickstart i kraft af det allerede eksisterende kreative kvarter omkring Århusgade. Desuden har Nordhavnen vand. Det har vi ikke. Så Nordhavnen er en stor konkurrent.”

INGEN SLATTEN BYDELSSALAT

Alligevel er Christian Cold overvejende optimist på vegne af den nye bydel:

”Hvis du går til sammenskudsgilde med en slatten pastasalat, er det nok ikke din ret der bliver spist. Det her er en åben lækkerhedskonkurrence, og vi er altså ret lækre. Vi ligger allerede i forbindelse med den omgivne by, og vi har en bakke, smukke haver og fredede bygninger”, fortæller han. Ifølge Christian Cold besidder de andre nye bydele, som Carlsbergområdet

Entasis glæder sig til igen at skulle tegne bygningskunst oven på den intensive planlægning af Carlsberg-bydelen.

uvægerligt vil blive sammenlignet med, heller ikke lutter positive egenskaber.

"I Nordhavnen har de splittet det hele meget op, så der ikke bliver sammenhængskraft nok til at skabe en hel by," siger Christian Cold. Han er heller ikke er bleg for at give Ørestad én på sinkadusen:

"Vores Carlsbergprojekt er langt hen ad vejen en indirekte kritik af Ørestad. Byrummene derude er i en skala der får østeuropæisk planarkitektur til at blegne af skam. Vores projekt er det modsatte. Vi tænker ned i skala," udbryder han målrettet, mens han lader

hånden hvile på bordet ved siden af den store bydelsmodel. Måske al den Carlsberg-snak ligefrem er ved at gøre Entasis-stifteren mat i koderne?

"Det er klart at de fleste henvendelser fra offentligheden går på Carlsbergprojektet i øjeblikket, men det æder os ikke. Vi har faktisk brugt de sidste 12-13 år på at lave bygningskunst og ikke byplanlægning, så nu vil vi gerne i gang med at tegne bygninger igen," slutter Christian Cold, inden han går over mod sit arbejdsbord hvor den ivrige telefon skriger på sin ejer. «

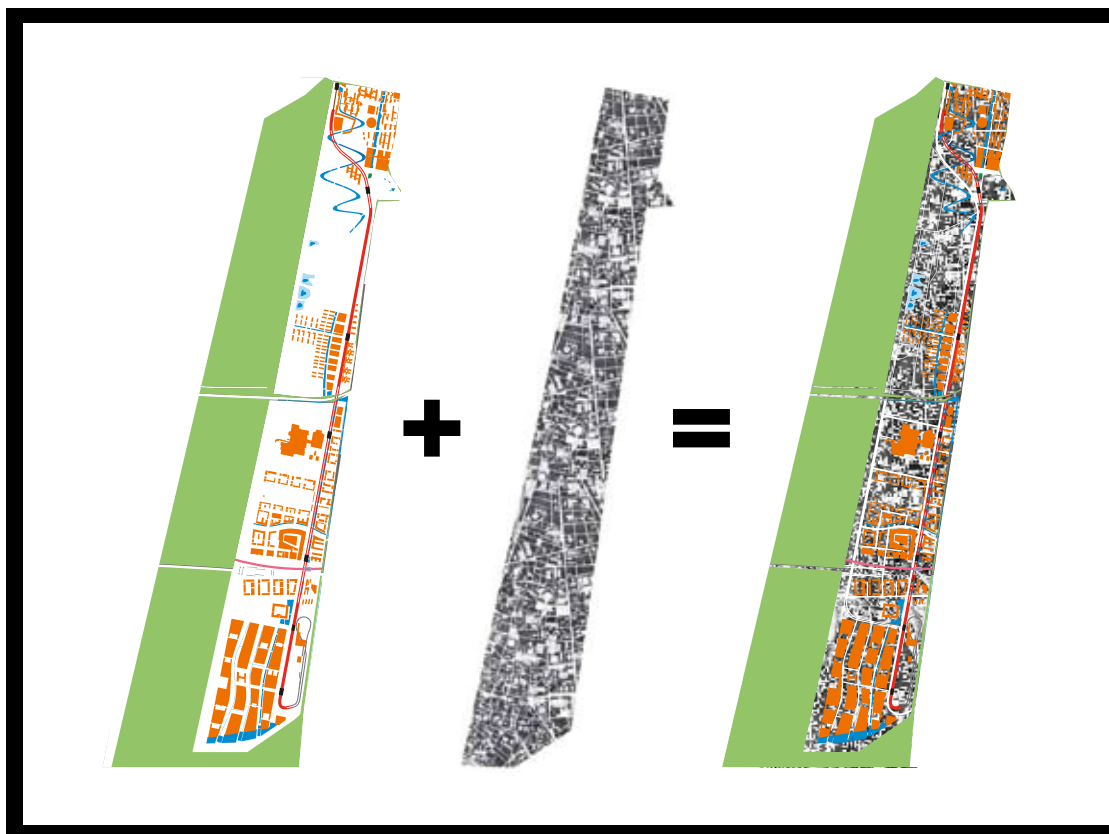
? ENTASIS

Tegnestuen blev stiftet af ægteparret Christian og Signe Cold i 1996. De holder til i Skt. Peders Stræde i det indre København. Der er pt. 10 ansatte på tegnestuen.

Foruden Carlsbergprojektet har Entasis blandt andet også tegnet hovedindgangen til Zoologisk Have, Forsvarsakademiet og udvidelsen af Kildeskovshallen i Gentofte.

Tegnestuen har været indstillet til Mies Van der Rohe-prisen og har netop vundet Nykredits Arkitekturpris og Betonelementprisen.

Læs mere på www.entasis.dk

VORES KBH-DRØM

Vi beder alle seriens deltagere komme med deres bud på et drømmeprojekt i København.

FORTÆT ØRESTAD

En by er ikke højbane, identitetsløse græsplæner og vind. En by er uforudsigelig, tæt, larmende, modsætningsfyldt, farlig og charmerende. Det bliver Ørestad aldrig i sin nuværende udformning. Hvis man vil by, må man fortætte som ind i helvede. I vores vision har vi klippet en "rigtig by" ind over bydelens struktur. Vi vil lade hånt om den erhvervede udsigt til ingenting. Vi vil bygge under højbanen, over gaden og ud i parken. Vi vil bygge skævt og farligt. Vi vil bygge by.

HVOR ER DIN EGENTE

HER FINDER DU OS:

31. AUG. AMAGER STRANDPARK

1. SEPT. NØRREBROHALLEN

2. SEPT. ISLANDSBRYGGE

3. SEPT. FREDERIKSBERG RÅDHUSPLADS

4. SEPT. HALMTORVET

ER RØN BY LIG?

BESØG OS I BUSSEN
OG GIV OS DIN MENING

DEN RULLENDE
REDAKTION

TRANSMITTERER OG BLOGGER DIREKTE FRA BYENS RUM

Copenhagen X tester nogle af de mange nye indgreb i byen, der er blevet gennemført for at gøre byen mere levende, grøn, sund og nem at komme rundt i. Besøg os i vores bus og giv os din mening. Projektet kan følges på

WWW.COPENHAGENX.DK

DAC | DANSK ARKITEKTUR CENTER

Alle gode gange syv

Den har myren som storebror og kunne selv godt ligne et lille eksotisk insekt fra oven. Arne Jacobsens klassiske syv'er fra 1955 har fået en ny gang lak af syv unge, internationale designere. De har udvalgt syv nye

farver der spiller op til hinanden samtidig med at de spiller hver for sig.

Pris: fra 3.659,-
Illums Bolighus, Amager Torv 10, Kbh K

Arkitektonisk værk

Hvad har Ribe Domkirke til fælles med Pantomimeteatret og Horsens Statsfængsel? De er alle avantgarde-bygningsværker som har indvarslet nye tider og vist vejen frem. Dét og meget andet kan man læse i Gyldendals moppedreng *Den Danske Arkitektur* hvor forskningsleder ved Danmarks Designskole Anne-Louise Sommer gør os meget klogere.

Pris: 500,-
Arnold Busck, Købmagergade 49, Kbh K

Marimekka

Efteråret nærmer sig – men det kan ikke holde den finske flower power nede. Danmarks første Marimekko-konceptbutik har slået rod i Berlingerens gamle trykkeri hvor retro-moderne mønstre fra

dengang mormor var ung flokkes med nye funky og farverige designs i alt fra beklædning til interiør.

Marimekko
Gammel Mønt 7, Kbh K

Juicy

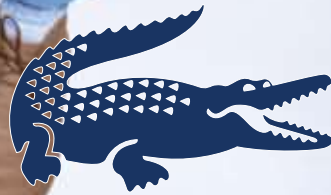
Sunde læskedrikke behøver ikke at involvere selvpofrelse eller mosevandsfarvet sellerijuice. Fra Kildespring flyder nu tre økologiske HUMAN-juices der hverken er fortyndet med vand, tilsat sukker eller tilsætningsstoffer. Læskedrikkene fås i tre farverige vari-

anter med henholdsvis hyldeblomst/ingefær, blåbær/aronia og granatæble/hindbær.

Pris: fra 20,-
I landets 7-Eleven-butikker

un peu d'air sur terre

LACOSTE

▲ Tjekket hippieged Kort og godt

Bliver det hjemmestrikkede tæppe ikke færdigt inden kulden sætter ind, så smid strikketøjet fra dig og køb dig til varmen og det hjemmegjorte look på den fede måde. Luksus-plaiden er fra danske Fnuubu og produceret i ren cashmere med jordtoner og aquatiske nuancer som oser af hjemmelavet havregrød og nomade-romantik.

Pris: 5.350,-
Rue Verte, Ny Østergade 11, Kbh K

Har du tendens til desorientering i metropolernes undergrund, og er du træt af fedtede og sammenkrøllede papirkort? Så skal kortene her nok få dig ovenpå igen. Det diskrete og stiledede design i rustfrit stål og creditcard-format passer ind i enhver pung og viser vej gennem New Yorks, Londons eller Paris' metro.

Pris: 129,-
Hay House, Østergade 61, Kbh K

▲ Næbdyr

De minder umiddelbart mere om næbdyr end papegøjer – de trådløse Parrot-højtalere som er designet af Philippe Starck. De godt 80 centimeter høje talere udbreder lyden 360 grader rundt og kommunikerer med hinan-

den, så lyden tilpasser sig efter hvor i rummet de placeres. Stik iPod'en i papegøjen og nyd musikken.

Pris: 7.770,-
www.parrot.com

Origamisk indkøbsnet ▶

Hvem kender ikke flipflapperen? Skolegårdens landeplage – med fingrene opstukket i en foldet papirlap og indersiden fyldt med overraskelser. Nu kan du selv bestemme hvad folderne på Cecilie Manz's Soft Box skal gemme på.

Tasken fås i fem farvekombinationer og fylder en fis og bejmand i sammenlået tilstand.

Pris: 990,-
Mooment Shop, Hestemøllestræde 3, Kbh K

MUSIK:

LENNON / McCARTNEY & HARRISON

VERDENSPREMIERE – 9. SEPTEMBER – 9. JANUAR

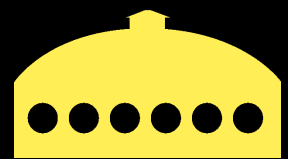
TEATERKONCERT 09.09.09.

COME TOGETHER

Af CEDERHOLM & Brdr. HELLEMANN

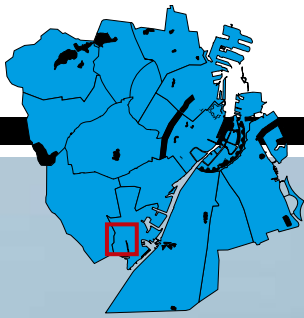
ØSTRE GASVÆRK TEATER

GASVÆRKET

BILLETTER: 39 27 71 77 ● BILLETNET: 70 15 65 65 ● WWW.GASVAERKET.DK ● REUMERT-UNGDOMSPRIS: UNDER 25 ÅR 60 KR V/ 4

VILD VANDGANG I VALBY

Byen har lige fået et grandios svømmestadion i Bellahøj, og nu kan københavnerne se frem til et folkeligt vandkulturhus i Valby.

Tænk Lalandia, men krydr så lige den folkelige atmosfære med velovervejede arkitekttegninger og lækre materialer som skiffer og teaktræ. Så får du en fornemmelse af hvad der er i

vente når det kommende vandkulturhus i Valby Idrætspark åbner bassinerne i 2011.

Her kommer varmtvandsbassin, vilde legeområder, stillezoner, tunnel med modstrøm og vandfald for blot at nævne nogle

af de oplevelser byens vandglade borgere kan se frem til. Det er arkitekt Niels Sigsgaard fra arkitektfirmaet Nøhr og Sigsgaard der har tegnet det nye vandkulturhus. Han er med egne ord branchens 'mr. swim king',

VANDHUSFAKTA

- Valby Vandkulturhus kommer til at ligge i Valby Idrætspark tæt på Valby Hallen og skal efter planen stå klar i slutningen af 2011.
- Vandkulturhuset bliver en energigivtig svømmehal i klasse 2 der skal bruge 25 pct. mindre energi end svømmehaller normalt gør.
- Vandkulturhuset får varmtvandsbassin, vilde legeområder, stillezoner, tunnel med modstrøm og vandfald. På tegnebrættet er også wellness-område med aromabade og massagerum.
- Københavns Ejendomme er bygherre på projektet og har udvalgt arkitektfirmaet Nøhr og Sigsgaard til at lede projektet sammen med ingeniørfirmaet Rambøll.

Forfinet Lalandia

Københavnerne kan glæde sig til folkelig stemning i lækre omgivelser. Valby Vandkulturhus bliver en elegant udgave af det glade badeland hvor leg og oplevelser kommer til at stå overst på dagsordenen.

arkitektkredse, og han lover da også at Valby Vandkulturhus bliver langt mere stilfuldt. Så glem alt om plastik og knækkede fliser.

”Det bliver en balance mellem den folkelige stemning og den arkitektoniske æstetik. Men vi bevæger os langt væk fra den slagteristemning man oplever i mange svømmehaller,” siger arkitekten og fortsætter:

”Du vil stort set ikke kunne finde to parallelle linjer i huset. Vi er bevidst gået efter bevægede former, for lige linjer kan hurtigt skabe en lidt disciplineret stemning.

Vi ønsker at vandkulturhuset skal have et uformelt udtryk,” siger Niels Sigsgaard.

Ud over uformel stemning, vil Valby Vandkulturhus også udmærke sig ved at være en energigivtig svømmehal der bruger en fjerdedel mindre energi end en normal svømmehal.

Derfor bliver Valby Vandkulturhus en forholdsvis kompakt bygning, og store glasfacader bliver der heller ikke meget af da de isolerer dårligere end almindelige vægge. Hulestemningen kommer ikke til at ligge langt væk. <<

for det er blevet til otte svømmehaller de sidste 15 år.

”Svømmehaller kan jo være alt fra deciderede konkurrencesvømmebaner, som det nye i Bellahøj, til det muntre badeland Lalandia. Vi læner os nok mest op af det sidste.”

INGEN SLAGTERISTEMNING

Niels Sigsgaard ved udmærket godt at Lalandia bruges som skrækeksempel i

Rune Klan er blevet et kendt ansigt takket være sine uhøjtidelige stand-up-trylleshows. Men fordufter han lige så hurtigt som sine tryllemønter når snakken bliver seriøs? KBH tog på jagt efter trylle-komikerens alvorlige sider og fandt tre. Det blev til en snak om lufthavnsfamilier, angsten for kedsomhed og kampen for at trylle.

HELT SERIØST

RUNE KLAN
Trylle-komiker

tekst Jesper Knudsen
foto Ty Stange

Tak for lån af lokaler til Baren på Nimbo
Hvid tryllekarin venligst udlånt af Poppis, Lyngbyvej.
Styling: Ruth S. Vissing

- TÆL TIL

3

Fuglene kvidrer på den stille vil-lavej, en rododendron bøjer sig let for en sommerbrise, og solen skinner ned over den lille have og en Audi som funkler i indkørslen. En golden retriever kommer springende fra den hvidkalkede murerstervilla, og man tænker

at sådan her ville Jane Aamund eller Poul Thomsen sikkert tage imod til et interview. Da ikke skater-trylle-spradebassen Rune Klan. Men jo, dér står han på flisegangen i strømpesokker med åben dør og udsigt til entré og designermøbler.

KBH, der troede at Rune Klans domicil på Amager var en rodet ungarlelejlighed, må tro om igen. Det er tværtimod en to-etagers villa med køkken-ø, en lillebitte hall og ligusterhæk. Ikke langt fra stranden.

Rune Klan optræder som regel i T-shirt, posede bukser og sneakers. Rekvizitterne til hans trylleshow er sjusket udført med gaffatape og tusch, de klassiske trylleritualer japper han uhøjtideligt igennem hvis han overhovedet udfører dem, og hans image og fremtoning står i det hele taget i stærk kontrast til hans stue. Her er ryddelig Bo Bedre-stemning med lyse designermøbler og stor passage til køkkenet hvor espressomaskinen troner på køkkenbordet. Godt nok ligger der et sæt spillekort i hver vindueskarm i huset, og på toilettet ligger en stor stak trylleblade i en rodet bunke. Men alt i alt ser huset meget ordentligt ud.

Rune Klan har sat sig til rette ved spisebordet og slår ud med armene mens han kigger op i loftet.

"Jeg har boet her et år, og jeg har ikke lavet noget som helst af det selv," siger han og kommer i tanke om en enkelt undtagelse. Han viser mig seks skæve borehuller i væggen.

"Ja, her skulle så have været en hylde," griner han.

Rune Klan er opvokset i Hørsholm, og som han sidder rank i stolen med en cigaret mellem fingrene, ligner han da også én der er født i en Arne Jacobsen-stol. På tøjstilen kan man stadig fornemme teenageårenes fascination af skatertøj og Kurt Cobain, og sproget bærer præg af at Rune som regel foretrak ghettoen i Kokkedal frem for rigmandskvarteret i Hørsholm. Men indeni, ved siden af kreativiteten og den barnlige

iver og utålmodighed som man ser på scenen, gemmer der sig noget kniv og gaffel og pæne manerer. Tror jeg nok.

Rune Klans overraskende ordentlige hjem passer, uanset hvad, perfekt til dagens formål. For med hjemmelavede spørgekort og seriøs mine har KBH sat tryllespasseren – som han kalder sig selv – stævne til et alvorsord om hvordan det er at være Rune Klan.

En rum tid efter står KBH tilbage med tre fortællinger: Den om familien, den om karrieren og den om forholdet til sig selv.

GLÆDER OG SORGER I LUFTHAVNEN

1

Rune Klans far var der ikke, og

alligevel var han der 100 procent. I hvert fald hvis man skal tro Rune Klan der nu har sat sig til rette i en rød spisestuestol med en pakke røde Gauloise foran sig. Han ser mere voksen

ud her, end når han står på scenen som tryllekomiker. Hans stemmeleje virker dybere, og håret, der plejer at ugle, ligger ind til hovedet som en lydige hund.

Han begynder at fortælle om sin far. Den prisbelønnede arkitekt der siden Rune Klan var ni år, har boet og arbejdet alene i Mellemøsten flere tusinde kilometer væk fra familien. En gang hver tredje måned kom han hjem, og en gang om året tog Rune Klan og hans mor på besøg i Oman.

"Når jeg tænker tilbage på min barndom, synes jeg at vi brugte virkelig meget tid i lufthavne hvor vi enten skulle aflevere eller hente min far. Så for mig står lufthavne som et sted med store følelser af enten glæde eller sorg," siger Rune Klan. Han skynder sig at tilføje at glæderne var større end sorgerne, for Rune Klan blev efterhånden vant til at tage afsked med sin far. Og selv om der var perioder hvor hans mor græd og var ked af det, og hvor bilturen hjem fra Københavns Lufthavn var svær, så føler han ikke at han har manglet en far. For når faren kom hjem, gav han sig god tid til at snakke med sin søn.

"Mine venner syntes godt nok det var mærkeligt at min far kun kom hjem hver tredje måned, men sådan havde jeg altid levet, så jeg syntes ikke det var så underligt," siger han. Og i mange år mente Rune Klan

“

FOR MIG STÅR LUFTHAVNE SOM ET STED MED STORE FØLELSER AF ENTEN GLÆDE ELLER SORG

“

JEG KAN STADIG HUSKE DET DÉR MED AT STÅ FORAN
POSTKASSEN VED POSTHUSET PÅ JAGTVEJ OG TÆNKE:
'JEG GØR DET. NEJ, JEG GØR DET IKKE. JO, JEG GØR DET.

at sådan som hans familie fungerede, var den ideelle måde at leve på.

”Det mest positive ved at min far tog en beslutning om at bo i Oman, var det der med at forfølge sin drøm. Han er en virkelig dygtig og prisbelønnet arkitekt i Mellemøsten, og to af hans bygninger er kommet på pengesedlerne i Oman. Han er virkelig en *big shot*, og hans valg har lært mig at man kan hvad man vil. Og hvis det bliver besværligt, må man bare være klar til at æde den,” siger tryllekomikeren der selv ville være klar til at vælge jobbet frem for familien. Men han ville gøre meget for at undgå at komme i en situation hvor han skulle træffe det valg.

TRYL OG TRE STYKKER SØLV

2

Rune Klan er blandt Danmarks bedste tryllekunstnere. Eller tryllere som det hedder i fagjargon. Allerede som atten-årig turnerer han rundt på tryllemesser i USA og holder foredrag for andre tryllekunstnere.

Rune Klan er på det tidspunkt blevet et internationalt navn inden for tryl, men bare få måneder forinden er han tæt på helt at opgive sin store passion.

Under et besøg på en amerikansk tryllemesse roser en af de betydningsfulde folk fra et trylleforlag Rune Klan for hans møntricks og opfordrer den unge

magikerspire til at lave en instruktionsvideo.

Rune Klan tænker at hvis forlaget synes det er en god idé, er det det nok – og går straks i gang. Et halvt år ældre og 30.000 kroner fattigere sidder Rune Klan i sin lejlighed på Nørrebro og venter. Videoen som han har kaldt *Three Pieces of Silver*, har han selv finansieret. Den er optaget med tre kameraer, lagt over på VHS og er nu sendt ud til alle tænkelige trylleforlag, inklusiv det forlag som har opmuntret ham til at lave videoen. Men alle steder er tilbagemeldingen et høfligt *nej tak*.

”Det var sådan noget fingerfærdighedsonani. Det var teknisk helt vildt svært. Men forlagene mente ikke at det ville sælge til andre end de få folk der nørkede møntricks,” fortæller Rune Klan. Hans hænder griber ud efter smøgerne og fisker en cigaret mere op af pakken med de fingre der i en alder af bare 12-13 år lynhurtigt lærte at udføre tricks som andre tryllekunstnere øvede sig på i årevis.

I knap et år sender Rune Klan VHS-bånd af sted til forskellige forlag. Uden held. Det er i perioden efter gymnasiet, efter det obligatoriske højskoleophold og efter et fire måneder langt besøg hos faren i Oman. Rune arbejder som pædagogmedhjælper på Sjælsøskolens SFO, og en gang imellem tryller han til firmafester. Men alt det der med jakkesæt og høj hat passer dårligt til Rune Klans 18-årige selvbillede. Det »

RUNE KLAN OM...

FREMTIDEN

Lige så meget som jeg kan glæde mig til at se hvordan jeg udvikler mig og hvordan mit show ser ud om ti år, kan jeg også blive bange for det. Det går rigtig godt lige nu, men jeg har jo ikke noget at falde tilbage på hvis det ikke bliver ved. Så jeg vil da håbe og krydse fingre for at jeg kan fortsætte. For hvis ikke jeg kan, så ved jeg fandme ikke hvad jeg skal gøre.

CHRISTIANIA

På nogle måder kan Christiania sammenlignes med den ene person i familien der er bøsse. Hvis familien stadig kan fungere på trods af onkel Thomas' homoseksualitet, så går familiefesten bare meget bedre. Jeg ville så gerne have at folk kunne sige: 'Ja, ja. Onkel Thomas er anderledes end mig, men han skal have lov til at være her. Vær's go, tag et stykke andesteg mere'.

CIRKUSBYGNINGEN

Jeg elskede Cirkusbygningen inden svenskerne (Walmanns Saloner, red.) fucking overtog den. Har du været der? Sæderne er gule og blå, og det ligner noget Bonbonland har frasorteret. Det er bræk. Det er en skam. Det var en fantastisk sal at optræde i, og så mistede vi lortet til svensken.

KRITIK

Kritik fra folk på gaden kan faktisk være rigtig stressende. Jeg ved ikke hvor mange gange jeg har ladet som om at jeg er i gang med en telefonsamtale for at være en man ikke kan forstyrre. Og bagefter kigger man så på den der telefon der overhovedet ikke har ringet og tænker 'ej, hvor er det sørgeligt'. Og så har man det ad helvede til.

HUMØRSVINGNINGER

Jeg kan virkelig blive overlykkelig, men jeg kan eddermame også blive ked af det. Og nogle gange ville det være nemmere hvis man kunne skrue ned for begge følelser. Den ene dag hører jeg mig selv sige 'fuck en vild dag, nøj hvor har vi det sjovt, nøj hvor er det fedt.' Og den næste er det bare 'arhj, for helvede!' Jeg har svært ved at tackle at det svinger sådan.

passer meget bedre sammen med skatertøj og Kurt Cobain-hår.

"Jeg var ked af det i den periode. Ked af at have brugt tredive tusinde kroner, og ked af at folk ikke holdt hvad de lovede," siger Rune Klan.

Så da det sidst tænkelige forlag har takket nej til at udgive tryllevideoen, sender han den i stedet til den frygtede anmelder Michael Close på verdens største trylleblad, *Magic* i Las Vegas.

"Det var virkelig allersidste udvej. Jeg kan stadig huske det dér med at stå foran postkassen ved posthuset på Jagtvej og tænke: 'Jeg gør det. Nej, jeg gør det ikke. Jo, jeg gør det. Nej, jeg gør ikke'," gengiver Rune Klan og udbryder:

"Arh, jeg gør det", mens han kaster sig tilbage i stolen.

At skubbe bølgepakkuverten i postkassen er en overvindelse for den unge tryller, for Michael Close er kendt som en skånselsløs kritiker der lader til at finde udsøgt nydelse i at pille folks arbejde ned. Sammen med VHS-båndet lægger Rune Klan derfor et håndskrevet brev på linjeret papir med ordene: 'Hej, jeg hedder Rune og kommer fra Danmark. Jeg har lavet den her video. Hvis du kan lide den, og det kan du sikkert ikke, så vil jeg blive meget glad. Hvis du ikke kan lide den, vil du så ikke lade være med at anmelde den og bare smide den ud?'

Michael Close kan lide videoen, og *Three Pieces of Silver* bliver faktisk den mest anmelderroste møntinstruktion nogensinde.

Dagen efter *Magic Magazine* kommer på gaden, ringer alle forlagene og vil have Rune Klan til at sende eksemplarer af sted til dem.

"Og så fik jeg sgu travlt," griner Rune Klan.

**ENTUSIASTENS
ALENE-
TRÆNING**

3

Han bryder sig egentlig slet ikke om det, men omtrent

én gang om ugen er Rune Klan alene hjemme. Med det ene formål ikke at lave noget som helst. For nogle lyder det måske banalt eller ligefrem hyggeligt, men for Rune Klan kan udsigten til at være alene fremkalde panikagtige reaktioner.

"Jeg er enormt selvstændig i det private. Hvis folk ringer og aflyser en aftale i sidste øjeblik, kan jeg gå helt i panik," siger Rune Klan. Ordene falder idet hans mobiltelefon udstøder et kling fra sin position på køkken-øen. Blikket smutter en tur i køkkenet, og som efter et hak i en LP, fortsætter han,

"Så bliver jeg sådan 'jamen hvad skal jeg SÅ

lave, hvad skal jeg SÅ lave? Arjh for fanden altså!', parodierer han sig selv med lys og panikskinger stemme og hånden som telefonrør ved øret. Som regel forsøger Rune Klan at finde en løsning, så han ikke skal være alene.

"Sådan helt ynkeligt," som han siger. Det meste af tiden er Rune Klan da også omgivet af mennesker. Hvis ikke han har en aftale, er det som regel fordi han er i gang med noget. Og hvis ikke han er travlt optaget, ja, så har han helt sikkert en aftale. Og sådan har det altid været.

Da Rune Klan voksede op, boede han så tæt på skoven at han kunne åbne en port bagerst i haven og træde direkte ind imellem træerne. Det var som om hele hans tidlige barndom gik med at bygge tre-etagers huler sammen med sin fætter Tai. Senere købte forældrene et videokamera, og Rune begyndte at lave thrillers hvor Tai som regel spillede helten der hele tiden skulle forsvare sig mod skurke der ville slå ham ihjel. Som regel spillet af Rune.

Senere lavede Rune Klan teaterstykker, spillede basket og skatede, han begyndte at trylle, og altid var der et nyt projekt i gang. Mennesker var der også bestandigt omkring enebarnet Rune Klan. Og mange af dem hvilket senere har vist at have en bagside.

"Det er meget få ting som jeg helt for mig selv synes er fedt. Jeg tænker som regel 'nej, det der skulle ham der eller hende der lige se'," siger Rune Klan.

Han vil gå så langt som til at sige at ting kun har værdi hvis han oplever dem sammen med andre. En rimelig vild erkendelse hvis han selv skal sige det.

Rune Klan synes egentlig at det er lidt usundt at han er så bange for at være alene. Være ubeskæftiget. Og derfor er han altså begyndt at øve sig på at kede sig alene med sin hund Baltazar. Så når der en gang om ugen kommer en aften uden aftaler, sætter Rune Klan sig op til at være alene hjemme.

"Altså jeg må ikke beslutte på forhånd hvad jeg skal lave. Jeg må ikke engang leje en videofilm, for så ved jeg jo at jeg skal se den," siger Rune Klan og fejrer en afvisende hånd igennem luften foran sig.

Ikke at lave noget betyder som regel at gå lidt rundt i huset, måske feje lidt i køkkenet og måske se lidt fjernsyn. Han holder inde.

"Det går lidt bedre med at være alene nu. Ikke meget bedre, men lidt," siger Rune Klan.

"Jeg kunne godt tænke mig at tage flere dage hvor jeg ikke så nogen, og ...," Rune Klan stopper midt i sætningen og udbryder så:

"Nej, det kunne jeg faktisk overhovedet ikke tænke mig. Men jeg tror at jeg ville have godt af det". «

Rune Klan

Er født på Silkeborg Sygehus i 1976. De første ni år af sit liv boede han i Oman og Canada.

Udgiver i 1994 trylleinstruktionsvideoen 'Three Pieces of Silver' som høster virkelig gode anmeldelser.

Turnerer to år senere rundt i USA og underviser tryllekunstnere i møntmagi.

Optræder for første gang med stand-up i 1999 på Comedy Zoo i København.

Har siden optrådt med egne shows. Senest 'Rune Klan går large' i 2007.

Har haft sit eget sketchshow 'Tak for i aften' med kollegaen Mick Øgendahl på TV2 Zulu og har medvirket som skuespiller i blandt andet 'Biblen' på Nørrebro Teater og 'Gynt' på Betty Nansen.

Bliver tildelt gøglhæderen Tribini-prisen i 2008.

Kunne i sensommeren høres i programmet 'Doktor Stroganoff'. En drøm går i opfyldelse for Rune Klan når han får sit eget trylleshows 'Hokus Fucking Pokus' på Kanal 5 den 8. september.

Foto: Claus Bannelykke

SUCCESEN FORTSÆTTER

NICK CAVE TEATERKONCERTEN

★★★★★★ JP

♥♥♥♥♥ Pol.

★★★★★★ Børsen

🌐🌐🌐🌐🌐 MetroXpress

★★★★★★ Gaffa

★★★★★★ BT

Med MORTEN EISNER, THOMAS BANG, XENIA LACH-NIELSEN, ANNE SOFIE ESPERSEN
CHRISTIANE GJELLERUP KOCH og BENJAMIN BOE RASMUSSEN

Instruktion ROLF HEIM Scenografi SISSE GERD JØRGENSEN Kapelmester SØREN GRAVERSEN

Musikere ANDERS BIRK, KLAUS THRANE, TOM BILDE

EDISON

BETTY NANSEN TEATRETS anneksscene

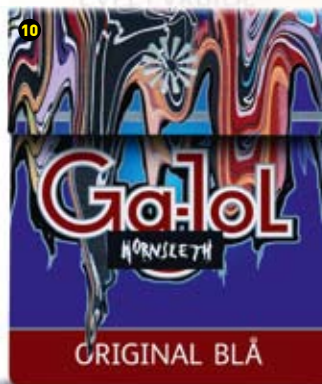
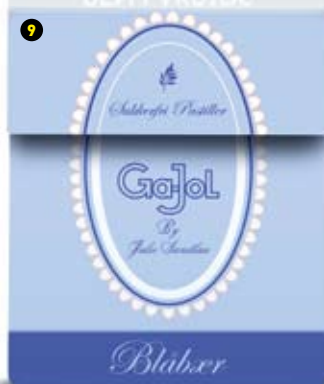
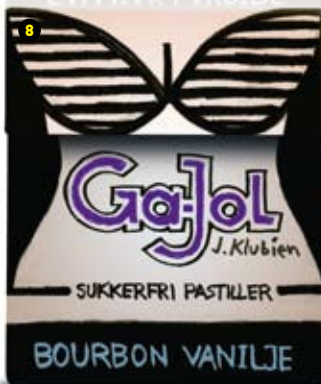
12. september - 17. oktober, ma-fre kl. 20, lø kl. 17. Tlf. 33 21 14 90

www.bettynansen.dk

10 kunstnere og designere har fået frie hænder til at designe hver deres Ga-Jol pakke. Æskerne er i læseretningen af:

- 1 Christian Stadil
- 2 Per Hilto
- 3 Bjarke Ingels
- 4 Shane Brox
- 5 Malene Birger
- 6 Louise Campbell
- 7 Mads Nørgaard
- 8 Jørgen Klubien
- 9 Julie Sandlau
- 10 Kristian Hornsleth.

□ **Designer Ga-Jol**
De speciellavede Ga-Jol pakker er *limited edition*, så skynd dig. Sædvanlig pris.
Frem til den 31/12 2009 kan du selv deltage i konkurrencen om at designe en Ga-Jol æske.
Læs mere på www.designgajol.dk

KUNSTEN ER GA-JOL

De klassiske lakridspastiller kan nu fås med storke, sløjfer og halvfjerdsernostalgj

Haps! Hvert år spiser danskerne rask væk 600 millioner af slagsen, så det er svært at kalde Ga-Jol andet end en overlegen klassiker når de karakteristiske æsker samtidig har været at finde på hylderne siden 1933. Toms fik da også Den Danske Designpris' klassikerhæder i 2001 for designet af den blå Ga-Jol.

Men nu kaster den originale lakridspastil sig ud i lidt af et hamskifte.

Ti designere og kunstnere har nemlig fået

fuldstændig frie hænder til at give Ga-Jols klassiske æske helt ny indpakning, så du kan få et kunstværk i miniformat for en slik.

Provokunstneren Kristian Hornsleth har kastet maling ud over sin Ga-Jol-variant, mens designer Louise Campell har valgt at servere sine lakridspastiller i et miniatureparcelhus.

Arkitekt Bjarke Ingels, der er kendt for sine bemærkelsesværdige – og ofte store

– byggerier, har også kastet sig over en af de små lakridsæsker. Han sagde ja fordi Ga-Jol for ham står som en god følgesvend fra barndommen og noget typisk dansk. Undervejs fandt han nu ud af hvorfor han er arkitekt frem for emballagedesigner.

”Det var ikke så let som det lod til,” siger Bjarke Ingels grinende. Resultatet er den æblegrønne æske med en gigantisk pastil påtrykt. «

MEDINA

VELKOMMEN TIL MEDINA

Medina "Velkommen til Medina" - CD & Download ude nu
Mere Medina på mobilen – send "Medina" til 1225 (alm. sms takst)
www.medinamusic.dk

Det er de anderkendte franske designbrødre Ronan og Erwan Bouroullec der står bag Kvadrats showroom i Pakhus 48.

MILANO I FRIHAVNEN

Københavns designvirksomheder hopper i havnen

Et gammelt pakhus, fem designvirksomheder i superligaen og lidt italiensk inspiration er ingredienserne der skal gøre Københavns Frihavn til stedet at opleve ambitiøst interiørdesign i hovedstaden.

Pakhus 48 hedder det 3.000 kvadratmeter store showroom hvor Montanas reoler, Kvadrats stoffer, Volas armaturer, Erik Jørgensens møbler og Luceplans lamper udsmykker hver sin afdeling. Her er såvel private som professionelle

designkøbere velkomne til at snuse rundt efter inspiration.

Det er den danske direktør for den italienske belysningsvirksomhed Luceplan der fik ideen til at lave en såkaldt designzone der kunne samle en række af Københavns eksklusive designgiganter. Inspirationen har han fra Milano hvor italienerne med stor succes har forvandlet gamle industrielle områder til kreative kraftcentre.

Ambitiøst design er nu ikke en nyhed i byens gamle frihavn. Designhuset Paustian

har længe resideret ved første parket til vandet, ligesom Gubi også for længst har slået rødder ved kajen.

I august rykkede også den hæderkronede møbelvirksomhed Fritz Hansen ind i nabo- huset til Pakhus 48. <<

□ **Pakhus 48**
3.000 m² stort showroom for Montana, Erik Jørgensen, Vola, Kvadrat og Luceplan.
Klubienvej 22, Frihavnen, Kbh Ø

COPEN
HAGEN

DESIGN
WEEK 20
09

By
DDC
Danish
Design Centre

TA' CYKLEN RUNDT
I KØBENHAVN OG
OPLEV BÆREDYGTIGT
DESIGN

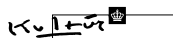
27. AUGUST - 6. SEPTEMBER
WWW.COPENHAGENDESIGNWEEK.DK

Foto: Bamboo cykel fra Biomega

dreyersfond
HOVEDSPONSORER

ØKONOMI- OG ERHVERVS
MINISTERIET
BIDRAGSYDERE

Børsen
MEDIEPARTNERE

POLITIKEN
den levende avis

HVORDAN FÅR MAN **LIV** I DET NYE KØBENHAVN

tekst Pernille Formsgaard

Forstadsstemning, tomme lejligheder og manglende liv er hvad Københavns nye bydele er blevet mest kendt for. Ikke just en anmeldelse der sikrer planlæggerne god kritik i historiebøgerne. Men hvordan bygger man en by fuld af liv? Og er det overhovedet det, vi vil ha'?

Det er gået stærkt. Rigtig stærkt. Ja, der er nærmest aldrig blevet bygget så meget i byen som i det sidste årti hvor Københavns gamle industri- og havneområder har været under vild forvandling. Succesen har nu mildt sagt været til at overse. Kalvebod Brygges kolde og mastodonte fremtoning har været mange københavneres yndlings-aversion i årevis. Havnestad i den sydlige ende af Islands Brygge minder stadig mest om en provinsby i konstant søndags-slummer. Og det forventede bylivs-mirakel på Amerika Plads på Østerbro lader også vente på sig.

Hvor pokker er bylivet – det sprudlende mekka af mennesker og mylder, den konstante summen og den eftertragtede mangfoldighed – blevet af?

For at sætte udviklingen i et retfærdigt lys, bliver vi nødt til at skrue tiden tilbage til 1980'erne hvor tankerne til mange af de nye bydele blev født. Til dengang hvor København ganske enkelt var på røven.

Hovedstaden var præget af arbejdsløshed, dårlige boliger, manglende investeringer og et blakket ry. Sat på spidsen var det nærmest kun studerende og folk på overførselsindkomst som gad bo i byen. Havde man muligheden, flyttede man væk. Det skabte ikke just det bedste skattegrundlag for den danske hovedstad.

Udfordringen var overhovedet at få nogle til at poste penge i byen, og derfor fik villige investorer ganske frie tøjler. Det gjaldt i sær på Kalvebod Brygge som var det første af de nyere områder der blev udviklet. Krav var

der ikke mange af, og det er ikke så svært at se i dag.

Det er Marie Stender som er antropolog og projektleder hos rådgivningsfirmaet Hausenberg der bringer os tilbage til 1980'ernes København. I samarbejde med Københavns Kommunes Teknik- og Miljøforvaltning har Hausenberg gransket de sidste års hastige byudvikling med udgangspunkt i områderne Christiansbro, Havnestad og Amerika Plads. Hvad var intentionerne? Hvordan blev resultatet? Kunne det være gjort bedre? Og hvad siger beboerne egentligt til det i dag? Det er nogle af de spørgsmål Marie Stender i samarbejde med borgere og alskens eksperter har brugt tusindvis af timer på at besvare.

IKKE GODT NOK

Københavns Kommune ved godt at der er brug for at stoppe op og se hvad det er for en by den er ved at udvikle. Også selv om det kan gøre ondt at tage et ærligt kig i spejlet oven på de sidste års massive kritik af hovedstadens udviklingsprojekter.

”Det handler om at have mod til at sige at det vi gjorde ikke var godt nok. Udviklingen er gået sindssygt hurtigt, og generelt har vi ikke været gode nok til at stille krav. Vi skal være mere standhaftige i fremtiden og lade være med at bøje af for investorer og developere,” siger teknik- og miljøborgmester i Københavns Kommune, Klaus Bondam, som har taget initiativ til projektet.

Men hvad er det så der skal gøres anderledes i fremtiden? Hvorfor er det lige at København de seneste år har fået den ene »

1981

2009

CHRISTIANSBRO BYDESIGN #01

B & W's gamle industriområde er i dag bedst kendt for at huse Nordeas domicil på hjørnet ved Knippelsbro.

Området blev omdannet i slutningen af 1990'erne oven på fadæsen Kalvebod Brygge. Kommunens højeste

prioritet var derfor at få byggeri af høj arkitektonisk kvalitet og plads til virksomhedsdomiciler. Strategien lykkedes, og området har vundet flere arkitektoniske priser.

I dag bliver området kritiseret for den svære tilgængelighed

for offentligheden, det manglende byliv og erhvervsdomicilernes placering langs havnefronten.

Christiansbros lukkethed er blevet fremhævet som en bet i planlægningen.

- 1 Nordeas hovedkvarter
- 2 Realdanias hovedsæde
- 3 Christians Kirke
- 4 Enhjørningens, Løvens og Elefantens gård
- 5 Christianshavns Kanal

MINIGUIDE TIL CHRISTIANSBRO

Området oser af høj arkitektonisk kvalitet og dyre materialer, så gå en tur langs havneløbet for at se Henning Larsens ekstravagante Nordea-byggeri. Læg samtidig mærke til bystrukturen som er en nyfortolkning af Christianshavns med de store pakhuse vinkelret ud mod havneløbet. Nu i form af erhvervsbebyggerier som blandt andet Realdanias imponerende hovedsæde.

Slå et smut omkring Christians Kirke for enden af Strandgade. Den blev opført i 1754-59 og står som en klar modsætning til resten af områdets mange nye bygninger. Christians Kirke hed indtil 1901 Frederiks Tyske Kirke da den i mange år tjente som kirke for den tyske menighed i København.

Slut af med en tur langs Christianshavns Kanal ved Hammershøis Kaj og oplev kontrasten til det nærliggende Christianshavn. Langs kanalen dominerer de tre boligkarréer Enhjørningens, Løvens og Elefantens Gård der er opkaldt efter bastionerne på den gamle forsvarsvold rundt om Christianshavn. De eksklusive hvide karréer er tegnet af Vilhelm Lauritsen.

Lavet i samarbejde med CphX og rådgivningsfirmaet Hausenberg

mennesketomme bydel efter den anden?

"I virkeligheden satte klappjagten på det i dag så eftertragede byliv først ind efter årtusindeskiftet," forklarer Marie Stender. Før det var målet at få fat i ressourcestærke borgere der normalt ellers ville bosætte sig i forstæderne. Plads og luft blev derfor datidens mantra.

"Hvis man skulle have de her værdifulde folk til at blive boende, blev man nødt til at imødekomme nogle af deres behov for ro, trykthed, rekreation og plads. Det rimer bare ikke så godt på sprudlende byliv og masser af mennesker op og ned ad hinanden. Hvis det er målet, skal man bygge tæt," siger Marie Stender.

VESTEGNEN OG RUNGSTED

Det mener Jens Kvorning også. Han er professor på Kunstakademiets Arkitektskole og leder af skolens Center for Byplanlægning. Han ved en hel del om det at bygge by, og han synes det er 'overmåde fornuftigt' at stoppe op og se hvor Københavns byliv blev af i den speedede udvikling. Den manglende tæthed er en af hans store kæpheste. Den hastige udvikling er en af de andre:

"Vil du have byliv, skal du satse på mangfoldighed og kontraster. Og så er det altså et problem når et relativt stort område som eksempelvis Ørestad bliver udviklet i en ruf. I hver tidsperiode er der et overordnet idéset der præger dagsordenen – det være sig store dyre boliger, byliv eller grønne områder – og hvis én og samme idé får lov at styre et helt område, mister vi simpelthen kontrasterne. Arkitekturen bliver for ensformig."

Professoren kan nu egentlig godt forstå at de nye bydele endte som de gjorde:

"Ingen arkitektfirmaer i Danmark havde erfaring med at bygge nye, tætte byområder. Ingen. Det sidste store de havde bygget lå i forstæderne. Billige boliger på Vestegnen eller store kasser i Rungsted, du ved. Så det vi er vidne til er simpelthen en læreproces. Hvor der bliver begået nogle gevaldige fejltagelser."

Såvel Jens Kvorning som Marie Stender er nu også enige om at de nye byområder i sig selv er lidt af en mundfuld.:

"De gamle industriområder er kendetegnet ved at ligge afsides og utilgængelige for offentligheden. Man er virkelig oppe imod nogle gevaldige barrierer i forhold til at få områderne integreret med byen, og få folk »

BYLIV

Teknik- og miljøforvaltningen har i samarbejde med Hausenberg lavet rapporten 'Bydesign i København – Erfaringer fra Christiansbro, Havnestad og Amerika Plads'.

Formålet er at evaluere hvad det er for en by København er ved at udvikle sig til. Og vurdere om det kan gøres bedre.

Rapporten er blevet sendt til udvalgte developere, arkitekter, landskabsarkitekter, planlæggere, politikere og Københavns lokaludvalg.

På baggrund af rapporten har Københavns Kommune udarbejdet en liste over 10 ingredienser der giver liv i byen.

10 INGREDIENSER TIL EN BY MED LIV

Byg på en klar grundidé

Tag hensyn til områdets historie og tænk over hvilke bydele det grænser op til. Prøv ikke at tvinge en ny idé ned over et område som slet ikke passer ind.

Læg ambitionsniveauet højt

Hav mod til at ville noget og bliv ved med at holde fast. Det gælder om at sikre kvaliteten på lang sigt, så nogle gange skal man ganske enkelt lære at sige nej.

BYEKSPERTENS TOP+FLOP

Jens Kvorning, professor på Kunstakademiets arkitektskole

TOP

BORDEAUX, FRANKRIG

I København er vi tilbøjelige til at fokusere på en bydel ad gangen og glemme den store sammenhæng. Der kunne vi lære af Bordeaux hvor helhedstankegangen står øverst på dagsordenen. Byen er delt af en flod med en smuk historisk bydel med brosten og gamle huse på den ene side, og på den anden side har de så valgt at lave en meget grøn bydel anlagt omkring en stor park. Så her får man både den tætte by og den rekreative by.

FLOP

BICOCCA, ITALIEN

Da det kendte arkitektfirma Gregotti Associati blev hyret til at omdanne Pirellis gamle industrikvarter nord for Milano, valgte de at lade én enkelt arkitekt stå for hele området. Resultatet er en by fuldstændig uden kontraster og kant. Det svarer lidt til hvis Bjarke Ingels' idé om at lave en lang slange på Kløvermarken var blevet en realitet. Det er en syg ide at lade én mand og så ensformig arkitektur bestemme så stort et område.

HAVNESTAD BYDESIGN #02

Frem til 1991 optog Dansk Sojakagefabriks produktion området i den sydlige ende af Islands Brygge som vi i dag kender som Havnestad.

Da planlæggerne lavede områdets lokalplan var der meget fokus på at skabe forbindelse mellem havnen og Amager Fælled. De færreste synes dog at den mission er lykkedes.

Der var meget fokus på at Havnestad ikke måtte ende som en erhvervszone. På daværende tidspunkt var der nemlig salg i erhvervsbyggeri i København, og man frygtede at hele havnen ville blive plastret til med store domiciler. Undervejs vendte markedet dog, så det blev mere attraktivt at bygge boliger. Hele 85 pct. af området endte

derfor mod forventning som boliger.

Planlæggerne sigtede mod et livligt handelsliv, men det udeblev. Kun en enkelt Netto er det blevet til.

I dag bliver området også kritiseret for at have for meget forstadsstemning og får dårlige udearealer.

- 1 Den grønne kile
- 2 Den blå kile
- 3 Gemini Residence
- 4 Wenneberg Silo
- 5 Bryggebroen

MINIGUIDE TIL HAVNESTAD

Havnestad har ikke fået mange rosende ord med på vejen, men det er værd at gå en tur ad den grønne kile der forbinder havnen med Amager Fælled. Læg også mærke til den blå kile – kanalen. Tilsammen udgør de to centrale idéer i byplanen.

Bydelens vartegn er de gamle siloer der blev forvandlet fra at være en del af sojakagefabrikken til at blive eksklusive boliger. Særligt Gemini Residence a.k.a. Frøsiloen har tiltrukket såvel kritiske som imponerede øjne, ligesom den mastodonte Wenneberg Silo ved kanten af havneløbet tiltrækker opmærksomhed.

Den længe ventede cykelbro over til Fisketorvet, der i dag er døbt Bryggebroen, kan de fleste nu blive enige om er en gave for området..

Lavet i samarbejde med CphX og rådgivningsfirmaet Hausenberg

til at tage derud hvis de ikke bor der," siger Marie Stender.

Hun nævner Amerika Plads som eksempel. Her afskærer baneterrænet bydelen fra resten af Østerbro, så området ender med at ligge som en isoleret ø.

"Problemet er tit finansieringen. Der bliver ofte tegnet broer ind i lokalplanen – men hvem er det lige der skal betale for den der bro? Kunsten er at få investorerne med på idéen, og det giver i virkeligheden god mening for tilgængelighed gør et område attraktivt," siger Marie Stender.

Jens Kvorning tilføjer:

"Når områderne ligger så isolerede og utilgængelige, er beboerne i området ene om at skabe liv. Det gør det altså sværere at lokke butikker, caféer og sportsaktiviteter til."

FRA JAGUAREN OG TILBAGE IGEN

Professoren mener at københavnernes generelt trænger til at afpudse deres forventninger til livet i de gamle industriområder:

"Lige meget hvordan vi vender og drejer det, vil der altså komme en anden form for liv end det vi kender fra Istedgade. For eksempel er arbejdspladserne i de nye bydele meget større end i Indre By. Dermed forsvinder det liv som vi er vant til at virksomhederne giver til gaden om dagen fordi medarbejderne nu både kan dyrke fitness, spise frokost og måske shoppe inden for virksomhedens mure. De behøver praktisk talt ikke gå længere end fra deres Jaguar og tilbage igen."

Hvor mange arkitekter nærmest i søvne tegner butikker og caféer ind i stueetagen fordi det giver liv, tror Marie Stender at man skal prøve at tænke flere *drivers* ind.

"Tag for eksempel alle de kreative skoler der har været med til at skabe et helt særligt miljø på Holmen. Man skal prøve at tænke nogle offentlige funktioner med en særlig karakter ind i udviklingen af et nyt område, ellers bliver det hurtigt bare boliger og erhvervsdomiciler. Men hvis man kan tiltrække institutioner som mange forskellige mennesker bruger, kan man skabe grobund for et særligt miljø," siger Marie Stender.

PRIVATLIVET UD I OFFENTLIGHEDEN

Spørger man Klaus Bondam hvad der har været mest problematisk i de seneste års udvikling, så falder svaret meget hurtigt: manglen på ordentlige uderum hvor folk kan samles. »

Tænk på forbindelser med den omkringliggende by

Der skal bygges broer over havne, kanaler og baneterræn, så de nye områder hænger sammen med resten af byen og bliver lettere tilgængelige. De nye bydele må ikke ende som isolerede øer.

Byg på lokal viden og lyt til lokale behov

Borgerne skal inddrages tidligere i udviklingen, og dialogen skal gøres mere positiv. Lokalbeboerne har et unikt kendskab til området som alverdens eksperter ikke kan slå.

Tænk på tværs af traditionelle faggrænser

Tidligere fokuserede byplanlægning på byggeri og trafik, men nu spiller bæredygtighed, miljø og borgere også en stor rolle. Byplanlægning skal tænkes på en mere helhedsorienteret måde.

Skab muligheder for udfoldelse i landskabeligt velbearbejdede byrum

Byrum skaber liv, så der skal være plads til andet end parkeringsarealer mellem husene. Det skal også være spændende at bevæge sig i som landskab.

BEDSTE BYDEL I KØBENHAVN?

KLAUS BONDAM

Miljø- og teknikborgmester

Sluseholmen synes jeg er rigtig godt løst. Der

er en helt fantastisk sammenhæng med vandet. Men bydelen er også et eksempel på hvordan man ikke skal gøre når det gælder transport. Det er fuldstændig forfærdeligt så afsondret det område har været.*

*Den 15. august begyndte en havnebus at sejle fra Sluseholmen til Indre By for at lette tilgængeligheden til området.

MARIE STENDER

Antropolog og projektleder hos rådgivningsfirmaet Hausenberg

Jeg har svært ved at pege på et område hvor jeg tænker: 'det er skide godt'.

Men jeg synes udviklingen af den nordlige del af Islands Brygge har været virkelig vellykket. Her har man virkelig fået gang i byen. Og så er det et meget smukt eksempel på borgerinddragelse, for borgerne på Islands Brygge har været en stor drivkraft for såvel Havnebadet som Havneparken.

AMERIKA PLADS BYDESIGN #03

Den hollandske stjernearkitekt

Adrian Geuze blev hevet på banen da Amerika Plads på Østerbro skulle planlægges i år 2000.

Den hollandske arkitekts oplæg var et - med danske øjne - banebrydende bud på et integreret bykvarter hvor man byggede super tæt,

lavede knæk og kurver i gadenettet frem for lige linjer og blandede mange funktioner og arkitektoniske udtryk i ét område.

Ifølge eksperter kom bylivet for alvor på dagsordenen med Amerika Plads, men bydelen synes ikke at være blomstret endnu. Rom blev ikke

bygget på en dag, lyder det fra planlæggerne.

Kritik er regnet ned over området fordi det ligger som en isoleret og svært tilgængelig enklave - adskilt fra resten af byen af det gennemløbende baneterræn.

- 1 Nordlyset
- 2 Kobbertårnet
- 3 Den gamle frihavsstation
- 4 Fyrtårnet
- 5 Zinkhuset

MINIGUIDE TIL AMERIKA PLADS

For at sikre områdets helhed, var hjernen bag Amerika Plads, den hollandske stjernearkitekt Adrian Geuze, arkitektonisk censor på alle byggerierne i området, og der er flere imponerende af slagsen.

Læg mærke til det meget roste og hvidskinnende byggeri Nordlyset og se kontrasten til det noget tungere Kobbertårnet som er et spektakulært højhus med kobberbeklædning der over tid vil irre til som de gamle københavnske tage.

Slå også et smut forbi den gamle frihavsstation som blev flyttet under udviklingen af området og hvor der netop er åbnet en ny café. Rund den 48 meter høje beboelsesejendom Fyrtårnet der markerer indgangen til Amerika Plads og slå omkring Zinkhuset der er beklædt med en særlig zink-beklædning, som især i aftenbelysning giver specielle effekter.

Lavet i samarbejde med CphX og rådgivningsfirmaet Hausenberg

”Jeg har fået en helt klar erkendelse af at hvis der ikke er et ordentligt byrum, så kommer bylivet heller ikke”.

Marie Stender er enig i at der har været problemer med at skabe rum som folk har haft lyst til at bruge.

”De sidste 10-20 år har arkitekterne været meget optagede af åbenhed ud fra parolen: Hvis ikke vi kan skabe en masse byliv, så kan vi i det mindste synliggøre det der er. Så de har lavet åbne gårdmiljøer i stedet for lukkede baggårde, og glasfacader så man kunne fornemme at der var liv bag muren,” forklarer hun.

I praksis har de private offentlige byrum dog resulteret i skilte med den lidet velkomne påskrift ’Kun for beboere’ samt advarsler om overvågningskameraer.

”Arkitekterne bør virkelig genoverveje deres ønske om at få folk til at smide deres ligusterfascisme og trang til at have noget privat væk. Det er jo ikke fordi vi siger at der skal være kareer med lukkede baggårde over det hele. Overhovedet ikke. Men hvis man vil skabe et tolerant byliv hvor mange forskellige grupper føler sig velkomne, er det vigtigt at man indbygger klare signaler om hvem der er velkomne,” siger Marie Stender og tilføjer.

”Byen skal være et demokratisk rum. Ikke en række gated communities hvor det kun er dem der bor og arbejder som har adgang”.

VARMESTUE – BARE IKKE HOS OS

Men hvad siger folk der bor i de nye bydele egentligt? Savner de bylivet i hverdagen?

Svaret er ikke så klart som det kor der synes at råbe ’mere byliv’ så snart chancen byder sig. På Christiansbro, som mest af alt kendes for Nordeas domicil på hjørnet ved Knippelsbro, er beboerne trossede med at bo i en rolig enklave.

”De siger de har det som blommen i et æg. De har fred og ro, og så har de Christianshavn lige om hjørnet hvor de får deres behov for det sprudlende byliv dækket. En beboer fortalte mig at hun syntes det var så dejligt at bo et mangfoldigt sted – de havde jo både vuggestue og varmestue. Jo, jo – men varmestuen ligger altså ovre på Christianshavn,” forklarer Marie Stender grinende. Beboerens udtalelse er ifølge Marie Stender klassisk københavnsk:

”Alle vil i princippet gerne have byliv, men de fleste vil gerne have at det ikke er lige uden foran deres dør, men rundt om hjørnet. De vil selv kunne vælge til og fra.” <<

Design byrum så det er tydeligt hvad der er privat og hvad der er offentligt

Vi må ikke ende med halvprivate rum i offentligheden. Byen skal være åben for alle, og det skal vi gøre klart når vi planlægger.

Koncentrer bylivet på udvalgte steder

Uanset hvad kan man ikke skabe byliv alle steder. Der vil – og skal være – stille områder. Planlæggerne skal sætte kræfterne ind på at dyrke identiteten af de forskellige områder.

Skab ejerskab

Uanset hvor gode intentioner planlæggerne har, bliver det ikke til noget uden samarbejde med borgere, ejere og investorer. Det handler om at skabe ejerskab for samme mål og vision.

Giv tid og plads

Der har været mange eksempler på at planlæggerne troede at de kunne skabe liv alle steder. Men nogle gange skal man som planlægger også turde give slip og lade tingene stå.

KRISE I KØBENHAVN – HVAD NU?

Byggeriet er gået i stå og mange arkitektfirmaer fyrer medarbejderne i bundter. Hvordan vil krisen påvirke byens udvikling?

Susanne Krigslund, der er chefkonsulent på Center for Bydesign, er ikke voldsomt bekymret. Hun tænker faktisk det kan være godt at byudviklingen tager den lidt med ro.

”København har haft tendens til at blive lidt for pæn, lidt for designet. Krisen kan give tid og ro til at byen kan udvikle sig på sine egne præmisser så alt ikke bliver så planlagt.”

Antropolog og projektleder hos rådgivningsfirmaet Hausenberg Marie Stender tror også at det kan være en fordel.

”Nogle gange skal man bare holde fingrene væk og at turde lade et område være, for så sker der tit mange spændende ting. Som vi har set med Halvandet på Refshaleøen og med A-huset på Islands Brygge der frem til 2006 husede atelier, kunstnere og en natklub.”

I København er vi lidt for gode til at pudse og planlægge hver en kvadratmeter. Der kunne vi godt lære lidt af Berlin.

”I Berlin er de fantastisk gode til at lade nogle huller stå som bare får lov at udvikle sig selv. Det er godt at miste kontrollen en gang i mellem og eksempelvis lave rum til de kreative som jo gerne vil have det lidt upoleret og rått”.

JACOB HOLM

47 år. Direktør for Fritz Hansen og formand for Dansk Design Center.
Marc Newson-fan, Christiania-kritiker og fodboldentusiast.

DA JEG FLYTTEDE HJEMMEFRA, BRUGTE JEG ET HELT STUDIELÅN PÅ AT KØBE TO PK22-STOLE OG ET BORD. SÅ HAVDE JEG IKKE ANDET.

Jeg er født og opvokset i Hellerup nord for København. Nu er jeg flyttet en smule længere nordpå til Klampenborg – det gør mig lidt usikker. Så jeg tror en dag jeg flytter tilbage til Hellerup, eller også flytter vi – som min kone helst vil – til København når vores børn er blevet lidt større. Så kan jeg godt se en idé i at flytte ind til byen.

Jeg tegner ikke, og jeg designer heller ikke, men jeg har altid en mening. Den er selvfølgelig meget subjektiv, men jeg tror jeg har et godt øje. Måske legede jeg med idéen om at være arkitekt da jeg syv-ti år. I hvert fald tegnede jeg meget – jeg elskede at tegne. Om det var design jeg var interesseret i allerede i barndommen, det tror jeg ikke. Det var mere firkanter, huse og sådan noget.

I mange år troede jeg at jeg skulle spille fodbold hele mit liv. Men så fik vi samfundsfag i 2. g og det interesserede mig helt vildt meget. Politik, samfundsvidenskab og økonomi blev ligesom nøgleordene for mig – så der var slet ingen tvivl om at jeg skulle læse polit. Men et eller andet sted inden i mig, uden jeg måske rigtig var klar over det, har jeg nok haft både en fornemmelse og interesse for arkitektur og design.

Da jeg flyttede hjemmefra og lige var startet på politstudiet, brugte jeg et helt studielån på at købe møbler. Men i stedet for at indrette min lillebitte lejlighed med møbler fra IKEA, så købte jeg bare to Poul Kjærholm PK22-stole og et Poul Kjærholm-bord. Så havde jeg ikke andet i lejligheden til at starte med. De to stole og bordet har jeg stadig, og de har fulgt mig i tykt og tyndt. Alle pletterne har hver sin historie og er ikke engang sådan skønt patinerede, men groft personligt patinerede. Det fortæller mig at jeg jo trods alt må have værdsat det gode eller sublime design i forhold til så meget andet.

Da jeg så kom til Fritz Hansen for nu 11 år siden, blev jeg klar over at jeg nok havde savnet at dele den her interesse, forståelse og indsigt i både design og arkitektur med ligesindede. Og det er derfor jeg har været her i så lang tid, og det er derfor jeg synes det her job er fantastisk.

Marc Newson er én af mine yndlingsdesignere. Han er australier og har lavet alt fra møbler og hele flyindretninger til restauranter og design af den danske Biomegacykel. Jeg har indtil nu forgæves forsøgt at få ham til at designe for Fritz Hansen, men en eller anden dag bliver det forhåbentlig til noget.

Jeg synes godt København kunne bruge et designcenter. Ikke et alternativ til Dansk Design Center, men et fyrtårn som både kunne have noget med fremadrettet design at gøre, men som også kunne være et designmuseum, et sted for arkitekturen og de lidt mere udøvende kunstarter. Vi er jo et af de lande som har en designmæssig forståelse der i hvert fald er i top 10, så vi burde være nogle af dem der viste verden hvordan et design-kraftcenter kunne se ud i et meget større perspektiv.

Christiania er i min verden oldschool. Det er vores forældres generation som har monopol på den leveform. Det er paradoksalt at unge mennesker ikke har en chance for at få en bolig derude fordi de gamle nu helt forstokkede christianianitter frasorterer folk fuldstændig som de har lyst til – den rene udrensning. Jeg synes man skal opfordre en ny generation – i pagt med tiden – til at finde deres "Christiania" hvor de kunne skabe deres eget fundament og egne livsidealer på et stykke jord.

URE I BYEN

See you later alligator

Til globetrotteren som foretrækker rene linjer og lækker enkelthed. TAG Heuer Carrera Twin-Time har sølvvisere og datofelt der hjælper med holde styr på klokke og dato dér hvor du er, mens de ekstra sølvvisere med lyseffekt holder styr på tidszonen hos langdistancekæresten. Uret i rustfrit stål fås med både stålænke og krokodillerem.

Pris: 14.350,-
Klarlund, Østergade 22, Kbh K

Kitch Bitch

Skal du have et trendy ur uden at pengepungen strækker sig til dyre luksusvarer, kan du stadig nå at ride med på Casio-bølgen. Efter 20 år i skyggen er digitaluret ikke længere forbeholdt dataloger og andre modeignoranter, men har vundet ny hæder og håndled. Wasteland har alskens Casio til din indre kitch bitch.

Pris: fra 300,-
Wasteland, Studiestræde 5, Kbh K

Godfather

'A man who doesn't spend time with his family can never be a real man.' Hold styr på tiden, moden og familien, og bliv en rigtig mand i Vito Corleones øjne med dette solide, rå og urbane Godfather-ur fra Axcen. Urskiven har 3D-pyramideformet mønster og fås i mørkegråt, lysegråt og kobber med hvide, orange og brune visere samt urlænker i rustfrit stål, sort og brun.

Pris: 1.298,-
MGM Magic, Klosterstræde 24, Kbh K

Markant lady like

Med dets runde former, frække indpakning og iøjnefaldende look leder MBM4514 fra Marc by Marc Jacobs tankerne hen på de glade 1950'eres Hollywood-divaer. Det rustfrit stålur er indsat i en pang-orange plastic-armring med bogstaver i hvert kvarter der tilsammen staver MARC og fuldender vintage-looket.

Pris: 1.595,-
Marc By Marc Jacobs, IXs gade 3-5, Kbh K

Japansk minimalisme

Køb dig til lidt zen-buddhistisk ro med dette super enkle og simple ur fra japanske &design. Det rektangulære stålur med gummi-rem har som den eneste pynt orange visere og en orange prik ved klokken tre der afværg-

er den morgentrætte fra at vende ur og dag på hovedet.

Pris: 490,-
Moomentshop, Hestemøllestræde 3, Kbh K

CIRKUS MONTE BELLO

DET GÅR UFATTELIGT GODT...

DE MEDVIRKENDE SJENNER ER NIELS OLSEN & THOMAS MØRK
KAPELMESTER: JØKKIM PEDERSEN

Premiere lørdag 26. september kl 20

BELLEVUE TEATRET

Tirsdag-fredag kl 20 & lørdag kl 17

Bellevue Teatrets billetkontor 39 63 64 00 • BILLETnet.dk 70 15 65 65

◀ Rock around the clock

... or clock around the rock. Det er nu 40 år siden at Omega Speedmaster landede på månen sammen med Armstrong & Co. Det fejres med en jubilæumsudgave og med kronograf hvis sekundfelt er udformet i sølv og

med motiv af en månelandende ørn. 'The eagle has landed' – men kun i begrænset antal.

Pris: 30.000,-
Klarlund, Vesterbrogade 6, Kbh V

Bestemt Boss

114.3 fra Hugo Boss er til dig som gerne vil frem i verden og véd at tid er penge. Den sorte urskive holder dig ajour med klokkeslæt og dato, mens den indbyggede kronografiske visning hjælper dig med at tage tid på sekretæren i sekunder, minutter og timer. Uret er i rustfrit stål med rødguldsbelægning og sort kalveskinsrem – og med en udstråling af selvsikkerhed, magt og maskulinitet.

Pris: 4.995,-
Hugo Boss, Østergade 52, Kbh K

◀ Viva Vivi

Ståluuret blev oprindeligt designet af Picassos svenske yndling, Vivianna Torun Bülow-Hübe, i 1967 til en udstilling på Musée des Arts Decoratif i Paris. Den åbne, organiske armring skal minde os om ikke at lade tiden binde os. Det underbygges af Viviannas tidløse design som i dag er blandt Georg Jensens største klassikere.

Pris: 11.000,-
Georg Jensen, Amagertorv 4, Kbh K

▲ Lidt til lommeulden

Moderne, evigtgyldigt og med undertoner af svalehale og høj hat. Ståluuret 443LSLC fra Skagen Design er med dobbelt kapsel og lys urskive. Den integrerede urrem fås i sort eller brun direkte til at klippe i tøj eller nøglering.

Pris: 998,-
Skagen, Vimmelskaftet 42, Kbh K

Vandtæt Velcro ▶

Det er den engelske designer Michael Young der står bag det superenkle og på én gang moderne og retro-gammeldags PXR-6 ur. Det har sort display med lyseblå tid- og datodigitaler samt et mørkeblåt nattelys der kan aktiveres. Uret er vandtæt og med velcro-remme, og både rammer og remme fås i bredt udvalg af hippe farver, så du kan være ung med de unge.

Pris: 699,-
HAY, Østergade 61, Kbh K

ADMINISTRATIONSØKONOM

Administrationsøkonom er en 2-årig videregående uddannelse, for dig der gerne vil, eller allerede arbejder med administration på mange niveauer.

STUDIESTART: 1. SEPTEMBER 2009

Drømmer du om

- Et videregående studium på kun 2 år?
- Et inspirerende studiemiljø og engagerede undervisere?
- Et spændende og udfordrende job?
- Frihed til at skifte job - når du vil?
- Medbestemmelse og indflydelse?
- Selvstændighed og samarbejde?

Hvad vil du gerne arbejde med?

- Mellemlidelse og ansvar for mennesker?
- Projektledelse?
- Human Resources?
- Personaleudvikling?
- Juridiske forhold?
- Organisationsudvikling?
- Kvalitetssikring? (Fx LEAN)

LÆS MERE PÅ KHS.DK/AOK

» SERIE | **TILFLYTTERNE** | KRISTIN STAVELI PETTERSEN

LIGE SÅ TRYGT SOM TRONDHEIM

Hun har fundet sin bygd i København og lagt sin hat fast på hylden. Norske Kristin Staveli Pettersen er glad for at slippe af med "Vinmonopolet", men efterlyser bedre integration og mere sprogtolerance.

**“
DEN LOKALE TAKE
AWAY BØD MIG
EFTER ET PAR UGER I
GADEN VELKOMMEN.
DE HAVDE REGNET
UD AT JEG MÅTTE
VÆRE NY, SIDEN
JEG GIK FORBI HELE
TIDEN.**

Norske Kristin Staveli Pettersen har egentlig prøvet lidt mere af Danmark end de fleste danskere. Hun har gået på højskole i Vejle, studeret i Odense og været i praktik i Århus, inden hun for små tre år siden slog sig ned i København. Og det var først i hovedstaden at 27-årige Kristin virkelig følte sig hjemme.

"I Århus og Odense havde jeg aldrig følelsen af at være hjemme, men da jeg flyttede til København kom fornemmelsen med ét. Det var en meget overvældende følelse. Jeg var virkelig helt lykkelig," siger hun.

Kristin søger efter ordene når hun skal beskrive hvad der gør København hjemlig. Det er noget med rumlighed. At der er højt til loftet. Men samtidig er det også en stor kvalitet at København ikke er en decideret storby.

"København er udråbt som Skandinaviens eneste storby, men jeg oplever mere byen som mange små forbundne landsbyer. København er ikke stor og uoverskuelig," siger Kristin der oprindeligt kommer fra Trondheim.

Selvom Kristin lever ud fra devisen om at man skal være til stede dér hvor man lægger sin hat, savner hun stadig sit norske ophav.

"Fjeldene, de hvide vintre, de små hyggelige bygder og måden lyset falder på langt oppe i Norge. Alle de der klichéagtige ting

savner jeg," siger Kristin og lyser op i et af hendes hyppige smil.

KØB PÅ KLODS

Mange af hendes gamle norske venner har ligesom hende selv forladt Trondheim, men når de mødes i hjembyen nogle gange om året, dyrker de landidyllen med store traditionelle fester på de gamle familiegårde i bygderne. Traditionerne er ligesom kommet i højere kurs efter hun er flyttet derfra.

Men Kristin føler nu også at hun har fundet en alternativ minibygd i København – nemlig på Vesterbros Sundevedsgade hvor hun har boet siden hun flyttede til hovedstaden.

"Den lokale take away bød mig efter et par uger i gaden velkommen. De havde regnet ud at jeg måtte være ny, siden jeg gik forbi hele tiden. Folk i opgangen passer også på hinanden, og i de lokale forretninger kan man købe på klods. Jeg føler virkelig at jeg har fundet nogle af de trygge kvaliteter som vi også dyrker når jeg er tilbage i Trondheim. Der er en varme i det," siger Kristin.

Hun har generelt tabt sit hjerte til Københavns tre brokvarterer som hun bruger lige meget. Hun elsker især de små specialbutikker og særegne cafeer. Indre By kommer hun til gengæld ikke i medmindre hun har et ærinde. »

• Københavnerne er lidt for hurtige til at slå over i engelsk hvis den danske udtale ikke er perfekt, synes Kristin.

KRISTIN FAKTA

Kristin Stavli Pettersen er 27 år og kommer oprindeligt fra Trondheim i Norge.

Som 19-årig flyttede hun til Vejle for at gå på højskole, og hvad der skulle have været fire måneder i Danmark er indtil videre blevet til 8 år.

Kristin har læst medievidenskab på Syddansk Universitet, arbejdet som tv-tilrettelægger på DR i Århus, og flyttede for tre år siden til København.

Hun bor på Vesterbros charmerende Sundevedsgade, har en dansk kæreste og har ingen planer om at flytte tilbage til Norge.

Til hverdag arbejder hun som produktionskoordinator på TV Avisen.

"Jeg føler mig fremmedgjort dér. Det er noget med stemningen. Det føles *crowded* på en dårlig måde. Og så er der meget stille og dødt om natten. Det bryder jeg mig ikke om," siger Kristin der til daglig arbejder som produktionskoordinator på TV Avisen.

ALDRIG I NORGE

Da Kristin for otte år siden besluttede at flytte til Danmark, var det de frigjorte danske højskoler der lokkede hende til Vejle. Hun havde forinden undersøgt mulighederne i Norge og blev forbavset over hvor regulerede skolerne var.

"Med de regler der blev lagt for dagen, fik jeg fornemmelsen af at man nærmest ville blive overvåget. Den mentalitet passede mig slet ikke," siger Kristin der derfor pakkede sin kuffert og rejste til Jylland hvor hun hurtigt blev oplært i de danske værdier.

"Man starter med højskolesangbogen, fej-

rer mortensaften, og så bliver man ellers introduceret for alle de danske traditioner. Det er en sand danskerskole," griner Kristin.

Højskolen blev også mødet med den danske kultur som Kristin generelt mener er langt mere frigjort end den norske.

"Da jeg startede på højskolen, blev der holdt en kæmpe fest hvor forstanderen stod i baren og serverede vin. Det var dejlig uformelt og ville aldrig have fundet sted i Norge," siger Kristin. Hun opdagede hurtigt at der var en helt anden alkoholkultur i Danmark.

"Man kan købe sin øl hvor man vil, når man vil – og drikke den hvor man vil. I Norge skal man købe alkohol på Vinmonopolet, og der er generelt mange reguleringer som danskerne vil opfatte som frihedsberøvende. I dag kan jeg se at den afslappede alkoholkultur afspejler en udbredt mentalitet i Dan-

Kristins hjemby

Trondheim er Norges tredjestørste by med 180.000 indbyggere. Hver sjette beboer er studerende, så selv om byen ligger omgivet af fjelde på Norges vestkyst, er der også liv i den mere end 1.000 år gamle by.

mark hvor den personlige frihed bliver sat virkelig højt,” siger Kristin og fortsætter:

”I Danmark skal du have ret til at bestemme selv. Godt nok har vi fået en rygelov, ligesom Christiania bliver lukket mere og mere ned, men det at Christiania overhovedet eksisterede, siger det hele. Det er så fantastisk at staten ikke moraliserer befolkningens valg,” siger Kristin.

STIVE ER SØDE

Selv om Kristin mener at der kan være problemer for andre folk, så føler hun sig selv meget velkommen i København.

”Der er vist knyttet nogle gode konnotationer til det at være norsk, for man bliver taget virkelig godt imod. Især når folk er stive, bliver de enormt søde. Jeg har hørt de første 100 historier om skiferier i Norge og dyre agurker. Omvendt er jeg glad for at jeg ikke er svensker i København. De har det vist lidt hårdere,” siger Kristin.

På et punkt har Kristin dog oplevet at danskerne har berøringsangst, nemlig over for hendes norske sprog.

”Folk slår hurtigt over til engelsk hvis ikke man taler perfekt dansk. Så selv om norsk og dansk ligger meget tæt op og ned ad hinanden, er danskernes tolerancetærskel ret lav på det punkt. Jeg morede mig virkelig også første gang jeg så en bornholmer blive tekstet på tv hvor der nærmest kun må tales rigsdansk. Det ville man aldrig have set i Norge. Der er vi vant til mange flere dialekter,” siger Kristin.

Hvor hendes egen integration trods alt er gået smertefrit, ser Kristin mere forskræk-

ket på integrationen i hovedstadens skoler.

”Det er en farlig udvikling der er i gang. Flere og flere begynder at putte deres børn i privatskole fordi de ikke vil sætte deres børn på folkeskole i de belastede områder i byen. Det er virkelig skræmmende at der begynder at komme en første- og andenklassers folkeskole, og at folk bliver opdelt i lag afhængigt af hvem der har ressourcestærke forældre,” siger Kristin der mener at det er et af de områder som burde ligge højt på den politiske dagsorden i København. «

KRISTINS TOP+FLOP

BYENS SPECIALBUTIKKER

Særligt Nordre Frihavnsgade er et overflodighedshorn af lækre specialbutikker som Peter Beier-chokolade og luksusgenbrug. Gammel Kongevej har også meget godt at byde på.

VINYL BAR

Den har en perfekt beliggenhed lige ved søerne og serverer brunch til kun 75 kr.

AT CYKLE IGJENNEM BYEN

Det er den bedste og hurtigste måde at komme rundt på når vejret tillader det. Det giver en oplevelse af enorm frihed og er for mig indbegrebet af København.

VINTERVEJRET

København har en virkelig kedelig og trist vinter. November varer jo fire måneder!

KB-HALLEN

Den er stor og sports-hal-agtig, uden charme og med dårlig lyd. Som koncertsted siger den mig meget lidt, og der skal et virkelig godt band til at lokke mig derud. Jeg foretrækker de mindre scener.

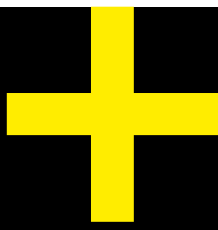

INDGRIBEN PÅ CHRISTIANIA

Jeg synes at indgrebene på Christiania er udtryk for misforstået problemløsning. Jeg tror at det har skabt mange flere problemer end det har løst.

TOP

VÆLG 6 STEDER ELLER FÆNOMENER I KØBENHAVN

3 der topper
3 der flopper

KØBENHAVN SOM STORBY

Langt om længe er der opstået en national stolthed over det særegne københavnske kulturliv. Tidligere kopierede vi storbyer som London, New York og Paris, men nu har København lært at være sig selv. DJ'en Trentemøller og restauranten Noma er med til at gøre København special.

JOLENE

Skørt islandsk kollektiv i Kødbyen som på en eller anden måde virker ærkekøbenhavnsk. Det er uprætentøst, uanstrengt og ægte. For en som mig der har været på så mange klubber og steder, er det rart at komme et sted der er lavet så meget med hjertet. På Jolene føler man i den grad man er kommet hjem.

HAVNEUDSIGTEN FRA LANGE BRO

Jeg bor på Islands Brygge og kører over Langebro hver dag. Den er fantastisk fordi man har udsigt til begge sider af byen, og man kan se at man er en del af en pulserende by.

FLOPP

Foto: T. Sørensen

KOMMUNENS KØDHVEDER

Hvis man har ambitioner om at gøre Kødbyen til et kulturelt område i København, er det latterligt at sætte huslejen lige så højt som i Indre By. Og lave lejekontrakter som kan opsiges med alt for kort varsel. Men måske meget passende at sætte kødhoveder til at passe Kødbyen.

Foto: Gemma Høegsen Pedersen

DE AUTONOME

De er så fucking selvcentrerede, egoistiske og dobbeltmoraliske. Ungdomshuset er livsvigtigt, men Hyskenstræde ødelægger de i kapitalismens navn? Udefra ligner de mest af alt en middelklasse der keder sig alt for meget.

SERVERINGSFORBUD

Når en af de største attraktioner i København er de lange lyse nætter om sommeren, er det fuldstændig vanvittigt at der er forbud mod udendørs servering efter midnat.

Kjeld Tolstrup 44 år

En af byens mest anerkendte DJ's med mere end 25 år bag pulten. Hør ham på P3 fredag aften, eller ude i byen. Han er sammen med DJ Le Gammeltoft aktuel med cd'en *Sound of Copenhagen* hvor de har samlet Københavns bedste elektroniske toner.

GUIDE

▲ Avenue – Broadway 7 gear '09

Denne elegante danskdesignede letvægtscykel er et design i verdensklasse. Cyklen er ikke kun en cykel til hverdagsbrug, men kan også bruges til motion. Cyklen er nem at vedligeholde – et vigtigt aspekt! Avenue er helt igennem

kvalitet, helt ned til den mindste detalje. Med 7 gear og rullebremser.

Pris: 6.499,-
Loke Cykler, Nørrebrogade 12 og
Griffenfeldsgade 37, Kbh N
www.lokecykler.dk

▲ Mielcke og Hurtigkarl

I Danmarks måske smukkeste have inviterer Jakob Mielcke og Jan Hurtigkarl på en totaloplevelse af eksperimenterende gourmetkøkken, kunst og design for alle sanser. Men det hele oprinder fra madhertet. Bordbestilling kan

ske på telefon eller på vores hjemmeside.

Mielcke & Hurtigkarl
Frederiksberg Runddel 1, Frb
38 34 84 36, www.mielcke-hurtigkarl.dk
April-sep: Ons-søn 12-16 og 18-22
Okt-dec: Tors-lør 18-22

▲ Designdelicatessen

Designdelicatessen er, som navnet antyder, udsøgte delikatesser fra designverden, og webshoppen og butikken er et åndeligt og visuelt brændpunkt for interiørdesign, der tilfredsstiller kræsne og skarpe øjne. Designet favner både stilarter med klassisk modernistisk tilgang,

designs der bevæger sig 'på kanten', og objekter, der udfordrer beskueren til refleksion og visuel begejstring.

Frederiksberg Allé 44, Frb C
Tlf: 3311 1470
www.designdelicatessen.dk

▲ Modebriller med styrke

Eget design og top kvalitet. Du kan købe brillerne med standard styrke eller få tilpasset stellet med glas efter eget ønske. Skal du bare have en læsebrille, eller vil du gerne have glidende overgang, så laver det til dig. Almindelig standard-

styrker til læsebriller er: -1,5 -1,0 +1,0 +1,5 +2,0 +2,5 +3,0.

Pris: Stel med standardstyrke 545,-
Stel med tilpassede enkelstyrke 1205,-
Ie-glasses, Møntergade 5, Kbh K
33 11 66 76, www.ie-glasses.com

Beauté Pacifique

Puffy Eyes Gel påføres huden under øjnene. Helt nyt koncept der virker sammentrækkende på slap hud f. eks. poser under øjnene. Forbedrer samtidigt underhudens evne til at undgå væskeansamlinger. Line Combat Fluid masseres ned i huden morgen og aften overalt hvor der forekommer uønskede mimiske linjer. Virker

som Neuro-Blocker ved at afspænde de ansigtsmuskler der forårsager de mimiske linjer ved sammentrækning af huden.

Pris: 259,-/329,-
Illum, Magasin, Matas, Esthetique, udvalgte apoteker, helsekostbutikker og hudlæger.
Se samlet forhandlerliste på www.beaute-pacifique.com

Astas børnetøj

Astas er en anderledes og fortryllende børnetøjsbutik på hyggelige Nikolaj Plads i hjertet af København. Indehaver Christina Krøyer har skabt et særligt univers med børnetøj og legetøj inspireret af forgangne tider men alligevel topmoderne. Her finder du både astas eget

design samt mange andre anderledes mærker. Her en efterår/vinterkjole 09 i tern fra astas. Fås i str. 1 - 16 år

Pris: fra 499,-
Astas, Nikolaj Plads 11, Kbh K
Tlf: 2215 3341

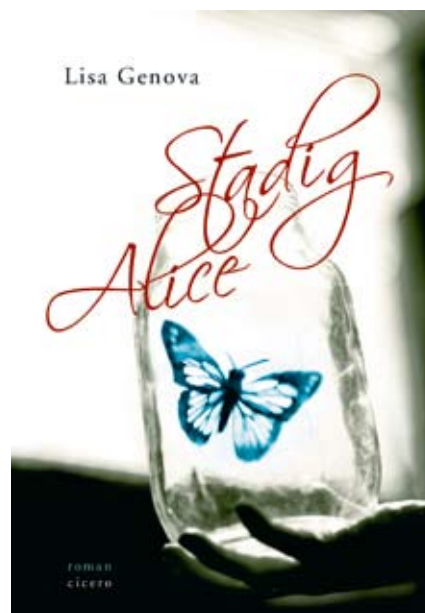
Corfixen

Corfixen ligger på Frederiksberg, i kvarteret ved KVL.

Her finder du byens bredeste udvalg af dansk kunsthåndværk mikset med det nyeste danske design inden for brugskunst. Butikken byder på 35 for-

skellige mærker i lyse og enkle omgivelser

Corfixen, Rolighedsvej 20, Frb
38 33 80 73, www.butikcorfixen.dk
Man-tors 11-17.30, fre 11-18, lør 10-14

Lisa Genova – Stadig Alice

Stadig Alice er en fuldstændig hjertegribende, knugende, men også smuk og livsbekræftende roman, fortalt ud fra den alzheimersramtes vinkel, men med inddragelse af alle dem der befolker et travlt liv: pårørende, arbejdskol-

leger, naboer, sundhedspersonale m.fl. Romanen er udkommet.

Vejledende pris: 299,95
Forlaget Cicero, Ørnevej 45, Kbh NV
www.cicero.dk

NIKOLAJ NØRLUND Tid Og Sted

ROCK Oven på en sommer og en august der bød på et helt og aldeles mageløst album fra alle anmelderes yndlinge, Mew (et album vi lidt forsinket gerne vil kaste 6 stjerner efter), kan man næsten helt glemme at der rent faktisk er andre i dette lille land der formår at lave fremragende musik. Om end med næsten radikalt anderledes virkemidler end Mew.

Tag nu Nikolaj Nørlund. Københavner med stort K og en stor personlighed i dansk musik gennem mange år både som producer, musiker, sanger og solist. Her er han i eget navn med sit første studiealbum på dansk i seks år. Et album der er ved at løbe over sine brede med poetisk pragt i bedste velkendte Nørlund-stil: "Jeg venter lidt for tusind år // går så nemt når det er forår."

Her er ingen eksperimenterende

elementer a la Mew – bare simple, rytmiske anslag og akkorder der i skiftende tempi smyger sig om Nørlunds poesi. En klar, moden storbypoesi fra Kongens Have og andre af Københavns kroge. Nørlund viser igen at han er en ener i dansk rock.

Henrik Nilsson

Alarm Music
Er udkommet

CODY Songs

COUNTRYROCK Efter et halvt års voksende forventninger med anmelder-rostede koncerter og en EP i bagagen springer danske Cody ud i et sandsynligvis endnu større eventyr med debutalbummet *Songs*. Et album der understreger at Cody er Danmarks bedste bud på et countryrock-band der rent faktisk lyder af det Amerika, inspirationen så tydeligt kommer fra. Sangene er smukke som få, forsanger Kasper Kaee synger som *the real stuff*, og musikken emmer af afdæmpet melankoli og sødmen fra mundharmonika, trombone og banjo. Eneste men: det bliver lidt for kønsløst og kært i længden.

Henrik Nilsson

Slow Shark Records
Udkommer 14. september

DIV. ARTISTER Sound of Copenhagen Vol. 3

ELECTRONICA Hvis lyden af København udelukkende var elektronisk, ville den her i sensommeren 09 lyde som disse 16 dansevenlige numre. Udvalgt af to af byens prominente DJ's Kjeld Tolstrup og Le Gammeltoft rammer *Sound of Copenhagen Vol. 3* først og fremmest plet med Trentemøller og DJ Labs remix af 'Rauta' og den fænomenale 'Armed' fra When Saints Go Machine. Udgivelsen har dog også sine mindre heldige øjeblikke, men sejren reddes hjem med lækre overgange til, og overbevisende udgaver af, Mikael Simpsons 'Inden Du Falder I Søvn' og Vetos 'Blackout'.

Henrik Nilsson

Copenhagen Records
Er udkommet

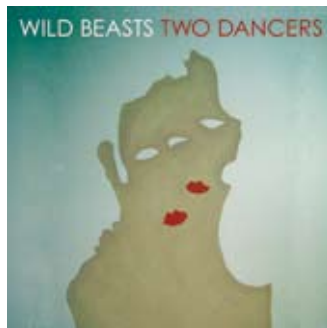
WILD BEASTS Two Dancers

POP/ROCK/ALTERNATIVE Tag en falset og en baryton, tænk et mix af noget Roxy Music, The Smiths, Spandau Ballet og lidt TV On The Radio. Resultatet er engelske Wild Beasts der med dette andet album for alvor understreger disse års dyrkelse af 80'ernes new romantics og flamboyante avantgardebands. Two Dancers er et subliment og på samme tid intelligent og lettilgængeligt album. Det har især sine kvaliteter i det vekslende vokalarbejde leveret af forsanger Hayden Thorpes falset og basist Tom Flemings behagelige baryton samt de konstant klingende guitarfigurer og varme, organiske rytmeklange.

Henrik Nilsson

Domino / Playground Music
Udkommer 7. september

Nyt i september

DAVID GRAY Draw The Line

POP / ROCK Stadig blændende sange og melodier fra den dygtige englænder, flere af dem endda hamrende smukke. Men det hele lyder lidt for meget som det plejer. *HN*

RICHMOND FONTAINE We Used To Think The Freeway Sounded Like A River

AMERICANA Åh ja, alene titlen! Fængslende historier om tabere og trængte skæbner som altid fra disse ørkenløbere, og som altid sat til himmelsk countryrock. Bare bedre! *HN*

MEDINA Velkommen Til Medina

POP Velkommen til helvede! Det er altså ikke fordi jeg har noget imod pop, men det her er patetisk, plat, pinligt og pisseirriterende. Men selvfølgelig bliver det et hit. *HN*

THE XX XX

SOUL / POP Denne musik lader sig knapt beskrive. Minimalistisk og midnatsmystisk med simple The Cure-agtige guitarhooks og sange som hvisket gennem et rør. *HN*

OPLEV THE WHO'S UDØDELIGE ROCKOPERA

I EN BALLETVERSION AF PETER SCHAUFUSS BALLETTEN

SPILEPERIODE: 21. - 26. SEPTEMBER 2009

Gå ikke glip af denne bevægende historie, som begejstrede publikum både som teater og film med The Who's fantastiske musik.

Historien om drengen Tommy, der trods sit handicap bliver stjerne!

Koreografi: Peter Schaufuss / Musik & tekst: Pete Townsend

**Løssalg: tlf. 39 67 60 10
og www.billetnet.dk**

TEATER
Gladsaxe NY

Vil du være
sikker på at
få månedens
KBH?

Tegn
abonnement
på
www.kbhmagasin.dk

12 udgivelser: 440,-

Beløbet dækker porto,
pakning og administration.

Magasinet udsendes til
abonnenter samtidigt med at
det køres rundt i byen.

INGLORIOUS BASTERDS

Instr.: Quentin Tarantino

Med undertitlen 'Der var engang i nazi-besatte Frankrig...' har Tarantino skam gjort det igen. Pisket cool og kitsch op til berusende fyndig filmskapsisme i sin umiskendelige unikke stil. Rammen er Anden Verdenskrig, men de episodiske spor udgør en fuldblods-fabel tællende blandt andre en ung jødinde under dække som parisisk biograf-ejer, Hitler, Goebbels, en tysk filmdiva i engelsk agent-tjeneste og så naturligvis The Basterds, en gruppe jødisk-amerikanske skalpejægere der spreder død og rædsel blandt nazisterne.

Sammenfletningen er uvant lineær for Tarantino, men forløses ellers med alle hans velkendte varemærker. Her er de lange drilske dialoger (ofte på fransk og tysk), et udsøgt udvalgt soundtrack (Bowie i 1944!), popkulturelle referencer (fyrrerfilmsnak som for eksempel Chaplin versus Linder) og eksplosioner af grotesk vold.

De mange rænkespil er skiftevis

anspændte og hylende morsomme, og det østrigske fund Christoph Waltz er uforglemmelig uhyrlig som den muntert dæmoniske SS-oberst i hælene på helte og heltinder.

Noe Habermann

Imperial, Palads, Falkoner, CinemaxX, Empire, Park I biografen nu

SOMMERTID

Instr.: Olivier Assayas

Finere, fransk madlavning er sådan noget med en enkelt stegt champignon med to krydsede purløg henover, siges det. Finere fransk film kan ofte være den samme specielle blanding af diskretion og arrogance. *Sommertid* skildrer tre karrieremenneskers håndtering af deres mors dødsbo og kredser usentimentalt om forholdet mellem ting og minder, økonomisk værdi og affektionsværdi – og byrden af at slæbe rundt på familiens mange røde tråde. Hvis *Sommertid* var finere fransk madlavning, var den en *petit pois* på et leje af selvtillid og masser af tid – med en dvælende eftersmag som er både fransk og finere.

Johanne Mortensen

Grand
Premiere 11. september

THE HURT LOCKER

Instr.: Kathryn Bigelow

Der er blevet langt mellem krigsfilm der kan kombinere smæk for skillingen med et lige så kraftfuldt budskab. Men det gør denne afdæmpede, usentimentale og sindssvagt nervepirrende fortælling om en amerikansk bombepatrulje i Bagdad. De stadig mere intense udfordringer er formidabelt fotograferet og formidlet, så ørkensandet skurrer mellem tænderne mens bykrigens paranoia sender pulsen på himmelflugt. Den fortættede fornemmelse er allerhelvedes autentisk – det er handlingsgangen slet ikke, men med sit mesterlige punktum ligner *The Hurt Locker* alligevel en nyklassiker i genren.

Noe Habermann

Palads
Premiere 4. september

Nyt i september

BOTTLE SHOCK

Instr.: Randall Miller

Denne vin-film har en svulstig, sødladen krop med klæge noter af sentimentalitet og kliché. Den egner sig hverken til fugl eller fisk, men kan til nød nydes hvis en bedre film ikke er til rådighed. Bemærk: filmen har ingen eftersmag og bliver ikke bedre med tiden. JM

CAMPING

Instr.: Jakob Bitsch

Familietragedie forklædt som komisk campingtur. Historien er tæt på at kamme over, men Mia Lyhne ryster tiltrængt *Klovn* af sig, og Kirsten Lehfeldt er elskelig som grænseoverskridende giftekniv og afdanket Melodi Grandprix-sangerinde. HKN

THE UGLY TRUTH

Instr.: Robert Luketic

Advarsel! Man bliver meget let irriteret over denne komedies klichéer og fladpandede forankring i forældede kønsroller, men man tilgiver (næsten) alt når Katherine Heigl folder sig ud. Hendes komiske talent er alt det kønstereotype bavl værd. HKN

IDA JESSEN

Børnene

Personlig udvikling og ønsket om at falde til – dels i sine omgivelser, dels i sig selv – er fikspunkterne i Ida Jessens nye roman der er sidste del af en trilogi. Hovedpersonen

Solvej flytter til en lille nordjysk by for at være tæt på sin datter. Her møder hun et persongalleri af skæbner der gennem fortællingen bliver bogens midlertidige omdrejningspunkter. Romanen fortælles med indre syn hvilket gør persontegningerne stærke og vedkommende. *Børnene* er en velskrevet roman der sætter sig fast og først slipper når sidste side er nået. Men det er også en lidt forudsigelig historie hvilket giver et par ridser i lakken.

Anne Ø. Laursen

Gyldendal
Er udkommet

NICK CAVE

BUNNY MONROES DØD

I sin anden roman dykker den australske musiker Nick Cave endnu engang ned i malstrømmen af mørk kreativitet der gennem de sidste 25 år har skabt ham

et navn som en af rockmusikkens store sangskrivere. *Bunny Monroes Død* er historien om den omrejsende sælger og omvandrende sexgalning Bunny og hans sidste dage på Jorden. Efter hans kones pludselige selvmord tager Bunny på en kort og voldsom rejse fra kvinde til kvinde gennem Brightons hærkede ensomme gader med sin unge søn på slæb. Det bliver i Caves rent klingende prosa til en både dystert og humoristisk færd der fejrer læseren med sig.

Jonathan Kobylecki

Gyldendal
Udkommer 9. september

KØBENHAVNS MUSIKTEATER

En øjeblikksberetning
om nuet

PÅ LÅNT TID

14. september - 10. oktober 2009

Med digte af Michael Strunge, Naja Maria Aidt
og Manyar Parwani og nykomponeret musik
af Ane Østergaard og Peter Bruun

Kronprinsensgade 7 – lige overfor Café Sommersko
www.kobenhavnsmusikteater.dk eller telefon 33 32 55 56

**Vi er en almen grundtvigsk folkehøjskole.
Vi er derfor hverken en elite eller emnehøjskole.
Vi lægger vægt på faglighed, engagement og
fællesskab.**

Du vil derfor møde meget velkvalificerede lærere på skolen, som vil udfordre dig eksistentielt og fagligt. Vi værdsætter både de bogligt stærke, de praktisk orienterede, kunstnertyperne og helt almindelige unge. Det er nemlig den cocktail, der skaber et udfordrende miljø. Skolen er derfor alsidig i sit fagudbud og i sit menneskesyn - dog med en stærk profil på politik, historie, religion, filosofi, litteratur og musik
PS: På Rønshoved binder du dig således ikke til nogen linjer. Du kan ganske enkelt vælge fag på tværs af alle fagkategorier.

Opstarts-tidspunkter 2009

Start 17.08 5, 12, 17 uger - Start 21.09 4, 8, 12 uger

Start 19.10 4, 8 uger - Start 16.11 4 uger

Højskolevej 4 · 6340 Kruså

Tlf: 74 608 318 · info@ronshoved.dk · www.ronshoved.dk

15. SEP. - 23. OKT.

Mr. Klovn

For de
3-9 årige og
voksne

Zangenbergs Teater

BILL. 33 14 50 05 WWW.ZANGENBERGSTEATER.DK

KALENDER SEPTEMBER

2.-6. august

ÆGTE ARKITEKTUR

I fem dage kan du mere end bare se store, fine bygninger udefra. *Copenhagen Architecture + Design Days* fører for fjerde gang københavnere om bag arkitekturens facade med blandt andet skattejagt for børn i VM Bjerget, tegnestuer der arbejder under åben himmel og en guidet tur over Øresund.

Hele byen
www.cphadd.com

12. september

PARK THE CAR!

Bilen kan du godt la' blive hjemme hvis du vil med til fest i parkeringskæderen under Fisketorvet. De benzinslugende sataner er nemlig forment adgang når parkeringskæderen bliver omdannet til en park med springvand, hængekøjer og legehus – ledsaget af Københavns fremmeste DJ's.

Fisketorvet,
Kalvebod Brygge 59, Kbh V

4.-6. september

VISIONÆR FESTIVITAS

Planter, solceller og motionscykler leverer god energi til verdens første CO₂-neutrale musik- og kunsthøst CO2PENHAGEN hvor du kan høre alt fra Mercury Rev til Bjørn Svin. Hop i sadlen og cykl energi hjem til DJ-pulten eller lyset på dansegulvet. Vil du have en smoothie, må du også selv skaffe strøm til blenderen.

DTU, Anker Engelunds Vej 1,
Kgs Lyngby

18.-20. september

KEND KUNSTEN

Her er chancen for at blive opdateret på den københavnske samtidskunstscene. Omkring 50 af byens førende gallerier, udstillingsrum, kunsthaller og museer åbner dørene for en intens weekend under navnet *Kopenhagen Contemporary*. Her får du alt fra særudstillinger på Malmö Konsthall til performance på Koh-i-noor på Vesterbro.

Hele byen

10.-13. september

DET GRØNNE ØRE

Ørestad Kulturdage er alt andet end sjælløs betonby. Hygge kroge og træningspavilloner er f.eks. en del af den nye park Grønningen som indvies med DJ Kjeld Tolstrup og alskens grill-kokke. Samtidig afløser græs byggerod på den tidligere Rigsarkiv-grund som omdannes til et midlertidigt opholds-byrum.

Ørestad
www.oex.dk

25. september

ROCK TIL SØS

Hop på Oslobåden og kom helt tæt på anmelderroste Dúné når de giver intim koncert på vej til Norges hovedstad – og hold samtidig miniferie på havet. 23. oktober er det ligeledes roste Kiss Kiss Kiss der sætter stikket i forstærkeren og byder på bølgende rytmer på båden.

Oslobåden
www.rockcruise.dk

11.-18. september

GANG I KROPPEN

Viagra, selvbruner og epo er blot nogle af de remedier folk tyer til i jagten på den perfekte krop. Festivalen *Kroppens Præstationer* mærker efter kroppens kultur, og gå ikke glip af åbningsfesten på Statens Museum for Kunst hvor du møder alt fra kongelige balletdansere til nøgne DJ's.

Hele byen
www.goldendays.dk

1. oktober

ARKITEKT-BATTLE

På arkitekturens internationale dag vil fire danske tegnestuer dyste med pind og papir. På 24 timer skal de hver give deres bæredygtige bud på fremtidens København. Kampen udspiller sig på Hovedbiblioteket hvor eksperter og daglige brugere kan bygge åndelig bro til en miljøvenlig byudvikling.

Københavns Hovedbibliotek,
Krystalgade 15, Kbh K

skagen strand

væk fra det hele, tæt på det meste

Ren Velvære

Fri adgang til pool, dampbad og sauna.

Bestil en omgang massage

Gå lange ture ved havet

Besøg Skagens Museum

Sensommerdage

Alle kan trænge til et par dages forkælelse, og her på toppen af Danmark kan vi byde på afslapning, skøn natur, shopping i Skagens skønne bymiljø og fransk kok.

Weekendophold

2 overnatninger fredag til søndag

Fredag: Let anretning

Lørdag: Morgenbuffet og 3 retters menu

Søndag: Brunch

Pris pr. person v/2 personer

Kr. 1.469

Gourmetophold

2 overnatninger fra fredag 30/10 - 1/11

Fredag: Let anretning

Lørdag: Champagnebrunch og 5 retters gourmetmiddag

Vinsmagning v/chefkok Blaise Badré

Entré til Skagens Museum

Søndag: Brunch

Pris pr. person v/2 personer

Kr. 1.995

Priser er ekskl. energi + miljøafgift. Weekendophold gælder indtil 18/12.
Ring og bestil dit ophold på telefon 9848 7222 eller bestil online.

KOPENHAGEN

CONTEMPORARY

KOPENHAGEN
CONTEMPORARY
ART WEEKEND
18-20 SEPTEMBER 2009
WWW.KOPENHAGENCONTEMPORARY.COM

CELEBRATING THE VIBRANT
CONTEMPORARY ART SCENE.
50 LEADING GALLERIES AND MUSEUMS.
EXPECT TO BE INSPIRED AND ENTERTAINED!

kopenhagen
www.kopenhagen.dk

